

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.

Pe jumătate an 14— "

Pe 3 luni . . . 7— "

Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban:
Nr. 750.REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nru. 1/a.INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Cuvântul mirenilor

In chestia episcopiei maghiare

Fiecare își va fi dând seama că prin înființarea unei episcopii greco-catolice maghiare stăpânitorii noștri înșiși înțelegeau că ne dă o lovitură în inima naționalității noastre. De însemnătatea și de greutatea pasului și-au dat seama și-au lucrat, în consecință, cu toate pregătirile de lipsă, cu toate asigurările și cu toate mijloacele posibile.

Nu știu dacă defensiva bisericii românești greco-catolice, a celor chemați să o reprezinte și să ostenească pentru ocrotirea ei, a adus vrăjmașilor noștri multe surprize; de una însă sunt sigur: nu se așteptau la atâta răbdare evanghelică din partea noastră, oricâte dovezi de... voință și energie am dat alte dăți... Vreau să spun că nu bănuiau că năvala lor în casa noastră nu poate să stârnească decât huiduieli și platonice protestări; că undele rememorării pot cutropi cu ușurință unele subtilități, că ne socotim încă, după atâtea durerose lectii, „copii năsfățați ai Romei“.

Altfel ar fi procedat mai sumar.

Cele mai elementare reguli ale strategiei ne învață că celui ce într-o luptă are defensiva nu-i e permis să facă mișcări greșite — cum îi sunt permise celui care atacă — ci, dimpotrivă, e ținut să facă numai mișcări de prisos, spre a putea contracara la nevoie și acțiuni bătute ale adversarului.

Așa ceva nu s'a făcut nici pe departe

din partea celor aleși și chemați ai bisericii noastre.

Nu e însă clipa aceasta pentru a face învinuiri și a stabili răspunderi. Sarcina, chiar, o lăsăm în seama *istoriografului* — cum seria mai deunazi și „Unirea“. In clipele acestea de primejdie amenințătoare nu ne mai este îngăduit decât gândul apărării, chiar și numai spre a ne fi făcut datoria. Fiindcă altfel niciodată urmașii nu ne vor ierta — nu vor putea să ne ierte — pentru moștenirea ce le-o lăsăm. Și nu numai față de credincioșii de mâne ai bisericii noastre vom avea să răspundem, ci și față de frații noștri greco-ortodocși, în a căror biserică vrăjmașul își pregătește de asemenea intrarea — iar după ce va fi început retragerea pe toată linia, nu bănuim cum ar putea veni reculegerea, când ea ar reclama în primul rând ofensivă...

Episcopia greco-catolică maghiară e un eveniment de o importanță capitală în istoria bisericii noastre, în viața noastră națională: e atacul decisiv, chemat să asigure atâtea succese viitoare ale vrăjmașului naționalității noastre. Ne-am dat biruinți acum, înseamnă că pe viitor va trebui să deponem armele și să plecăm capul, de câte ori se va ivi vrăjmașul ca să-și urmeze opera. Fiindcă dacă admitem ciuitirea unui bisericii, o vom admite și pe a celeilalte... Dacă admitem o ciuitire, vom admite și o spargere — și așa mai departe... Pentru ce să ne amăgim cu o minciună?...

Mai tari decât astăzi în biserică noastră nu vom fi.

Așa-dar să ne dăm seama:

Episcopia greco-orientală va veni și ea la rând — și încă în scurtă vreme. Cea greco-catolică va fi completată — și așa mai departe — prin noi rășluri. Sub steagul imperiasmului maghiar se vor adăposti prin marginile săcuimei poate încă două episcopii, chemate să sape, și de acolo, în ogorul sufletului românesc. Cu mărunțeaua ni-se poate lua totul — și vrăjmașii noștri nici nu au altă pretenție.

Datoria sfântă față de biserică noastră, mai vărtos față de neamul nostru cel de azi și cel de mâne, ne poruncește să pășim, toată turma, acum cât mai e vreme — și cu suprema hotărâre — întru apărarea *naționalității* noastre! — fiindcă la urma urmei de biserică vrăjmașul n'are trebuință...

Un alt „greco-catolic“, — după faptul împlinit al episcopiei maghiare, în fața căruia, după cât se pare corul episcopilor noștri se pleacă — propunea în „Gazeta Transilvaniei“ trecerea celor amenințați de „avantajele“, noii episcopii, la ortodoxie. Șirul celor câteva zeci de sate ortodoxe ar forma astfel un șanț de izolare de masele catolice maghiare la marginea românismului.

Ar fi și asta ca un ultim mijloc — ba poate va trebui să ne arătăm capabili de o hotărâre și mai mare în cele din urmă, întrucât e vorba de o chestie de viață...

Până atunci însă, după cum foarte bine s'a mai spus în „Românul“, turma trebuie să-și spună și ea cuvântul — și

W. N. Hartevelde *)

Ucigașul

Am rămas în Kurgan, în guvernamentul din Aralsk din următoarele cauze.

Când japoanezii, pe timpul războiului ruso-japonez au debarcat ampe pe insula Sachalin. — Într-o dată s'au format în grabă mare din ocazii de Sachalin așa numite „trupe de voluntari“. — Într-o zi călea japoanezilor. Voluntarilor li-s'au promis toate libertățile posibile, până la dreptul să se de colonişti liberi în Siberia. Lucrul n'a avut la luptă, căci în fața trupelor regulate ale japoanezilor toți ocașii au fugit în interiorul insulei. După războiu i-au prins din nou și i-au deportat în Siberia unde voluntarilor de odinioară de fapt li-s'a dat dreptul de colonişti. Natură rămânând și pe mai departe sub supravegherea autorităților. Așa s'au format la depărtare de șapte sute de orașul Kurgan așa numitele „colonii sachalinene“ din vechii ocași și fiștecăre a puțin pământ, o colibă și câteva unelte de gospodărie.

La început toate au mers bine. Dar nu peste mult sachalinienii au început să fure și jafuie. Au făcut chiar și omoruri. În urmă s'au rasputat formal, cât pe aici să nimicească orașul. Așa s'a făcut sfârșitul acestor colonii. Mulți au

fast ucși, o parte a fugit și „coloniile sachalinene“ au început să mai existe. Dintr-o vreme eroi de pe Sachalin abia au mai rămas zeci. Se poartă liniștit și pașele și așa le dau pace.

Știrea, că ocașii de pe Sachalin aveau multe cântec și m'am hotărât să cercetez pe colonişti la toată întâmplarea. Numai pentru aceasta m'am oprit în Kurgan.

Un ofițier de acolo m'a sfătuit să-l caut pe bătrânul din Sachalin Anton Arefiëff.

„Asta, — vă asigur — e un bătrân pătit. Locuiește încă aici în Sachalinowka. Dacă delă el ou o să aflați nimic, puteți merge liniștit mai departe, afară de el nu e nici unul de seamă.“

Ofițierul acesta a luat parte la înființarea „coloniilor sachalinene“. Avea și o mulțime de documente de a fostilor pedepsiți de pe Sachalin. Din acestea am aflat următoarele despre Arefiëff:

Tăranul Anton Sinovieff Arefiëff, născut la 1840 în apropierea orașului Kaluga a fost judecat la muncă siloică pe 20 ani pentru că a omorât o familie de proprietar și pentru aprindere, cu care voia să-ș ascundă crima. În 1880 exportat fiind pe Sachalin a fugit și a răstăcit pe insulă un an și jumătate, unde a trăit și între Alimori¹⁾. Aici Arefiëff a fost deținut dar i-a reușit să scape din nou. A fugit peste „pustia tartarică“ pe continent. În 1885 Arefiëff a omorât cinci persoane în orașul Tschita, cu gândul să le jafuiească. A fost însă deținut și condamnat la muncă siloică pe viață.

detragându-i-se dreptul agraciării. Totodată capătă 400 bețe și e dus din nou pe Sachalin. Sub războiul ruso-japonez se înrolează la corpul voluntarilor și așa a ajuns între coloniștii orașului Kurgan.

Așa vorbea documentul despre Anton Arefiëff ucigașul și jefuitorul de odinioară.

M-am decis să caut pe bătrân ori ce mi va costa.

Și fiindcă, cum spuneam coloniile sunt la șapte verste de oraș, am plecat la sfatul caposcutilor cărare. Gazda mi-a împrumutat un cal mărunț, voină cerchez și la 9 ore dimineța, încă în ziaa seara am plecat după cântecele mele. Din prevedere mi-am cercat pistolul și m'am rugat de cunoștii să dea pe la Arefiëff dacă nu mă reîntorc până în cea zi la amiază.

Calea până la coloniștii mi-au descris-o așa bine, că nu puteam să o pierd. La început am străbătut prin stepă apoi prin o pădure deasă pe o cărare largă și ușoară. În fine am ajuns la loc deschis lângă un părau și cum ni se spusese am observat pe mâna dreaptă câteva colibi. Erau „coloniile sachalinene“. M-am apropiat și am observat că mai toate colibele erau dărăpănate și păreau lăsate absolut în voia sorții. În prejur era tăcere și singurătate.

Călărind pe țărnișul păraului am observat un om care inghenunchiat lucra în un pământ cu legume ce se întindea delă o casă până la părau. Fața omului nu i-o puteam vedea — era întors cu spatele către mine.

*) W. N. Hartevelde a călătorit în 1908 în Siberia să cântece de ale ocașilor. „Ucigașul“ e o amintire de acolo.

1) Populațiunea pe Sachalin și pe insulele japoneze nordice.

sint o deosebită satisfacție să vestesc că în sfârșit s'a și hotărât s'o facă. Pe astăzi, marți, sunt convocați la o consfătuire în Budapesta mai mulți fruntași mireni ai bisericeii noastre greco-catolice.

După cât se svonește, ar fi în plan și călătoria la Roma a unei mari delegații de mireni, cu misiunea nu numai de a informa înaltul scaun despre nelegiuirea la care guvernul unguresc l'a chemat părtaș, ci și despre hotărârea de care românii greco-catolici ar ști la nevoie să dea dovadă pentru a-și apăra naționalitatea.

Ca și raporturile între puterile lumesti, raporturile dintre papalitate și puterea lumescă a imperialismului jidano-maghiar, spre pildă, se regulează prin putere și interes.

Puterea și interesul maghiarismului vedem că și-au jucat bine rolurile; dar asta n'o putem înțelege fără să rămânem măcar cu bănuiala că stăpânitorii noștri au știut să deschidă și curiei papale perspectiva satisfacerii unor interese ale sale, dacă nu acum, măcar în viitor... Fiindcă oricât ne-am socoti noi de „copii răsfățați ai Romei”, ei nu-i trebuie decât greco-catolici — și mutându-ne în acua diecează vom fi cel puțin greco-catolici... — iar dacă vom ajunge catolici sadea, meritul va fi al guvernelor maghiare.

Dar să așteptăm...

Un greco-catolic.

INTERNE

Primul-ministru — despre reforma electorală. Noul șef al guvernului, Ladislau *Lukács*, a făcut relativ la reforma electorală, următoarele declarații în „*Neue Wiener Tagblatt*”:

— Sunt orientat deplin asupra pedecilor ce voi întâmpina, am însă speranțe întemeiate, că pacea între partide se va reinstăpâni. El însuși, — primul ministru — fiind reforma electorală pe planul întâi, va primi resortul de interne. Proiectul reformei e elaborat până 'n amănunte și

speră că va avea pentru proiect aprobarea tuturor partidelor. La alcătuirea reformei a avut în vedere și supremația ungurească. Înainte de toate, însă, trebuie rezolvită reforma militară, și apoi în curând reforma electorală. Delegațiunile, intrunindu-se în 30 aprilie, vor vota provizoriul bugetar comun în două-trei zile. Chiar dacă opoziția i-ar face împotriviți, el își va urma calea înainte.

*

Din durerile noastre. Am anunțat și reprobabil după cuviință fapta părintelui protopop Gh. Nistor, din Târgul-Murășului și a părintelui Gajia de a fi lăsat să se citească evanghelia de Paști și ungurește în biserica românească gr-cat. din acel viespar al săcuimei. O faptă, care vedește prea dureros lipsa noastră de demnitate acum în preajma înființării episcopiei gr-cat. ungurești, drept răspuns la observațiile noastre, iată ce cetim acum în „*Székely Napló*”, fișica săcuiască din localitate:

„Protopopul *Nyisztor* (!), care a venit dela curtea mitropolitană din Blaj în fruntea protopopiatului de Murăș și este un om luminat, cumpătat și conciliant în toate privințele, a respectat un obicei vechiu bisericesc și dimpreună cu credincioșii de limba maternă ungurească s'au bucurat și cei de limba maternă românească. Se știe, că și în parohia din Târgu-Murășului sunt mulți credincioși, cari nu știu o boambă românește, dar sunt totuși buni greco-catolici.”

„Și ce s'a întâmplat? După câteva zile, în ziarul ultraștiilor români, în „*Românul*”, a apărut un articol brutal împotriva lui *Nyisztor*, fiind acesta timbrat ca trădător și profanator al bisericeii și având intenția să-l denunțe forurilor lui superioare.”

„Acest articol care băjbăie de necuviințe, a scandalizat mult pe credincioșii protopopului *Nyisztor*, cari, fără deosebire de limbă, îl iubesc, și credincioșii cred, că atacul a pornit din raiolele credincioșilor gr-orientali din localitate, cari văd cu invidie înflorirea și pacea netulburată a parohiei gr-cat.”

Sunt de o elocvență dureroasă aceste rânduri de apărare.

*

Spionajul rusesc în Galizia și — atitudinea României? În una din ședințele abia trecute

ale Reichsrath-ului deputatul *Trylovski* a făcut următoarea întrebare președintelui:

„După știrile ziarelor din Galizia par afară de orice îndoială faptul, că Rusia își mizează forțele de război la granița dinspre Galizia și că trupe noi sunt în drum. Spionajul rusesc proporții colosale în Galizia. România pare hotărâtă la neutralitate de Rusia în schimbul procedurii unei părți din Basarabia. Germania și declarat mulțumită cu perspectiva de a câștiga parte din vestul Poloniei. Ceva adevăr trebuie în aceste svonuri.”

Din câte s'au putut auzi, numirea cavalerului de *Abrahamovitz* ca mareșal al Galiziei probabilă. Acesta este însă omul cel mai urât pe ceașta parte a țării.

Numirea cavalerului de *Abrahamovitz* o adevărată provocare, contra căreia trebuie să testez. În sfârșit, mult mai gravă este situația „Croatia”.

Oratorul întrebă pe președinte, dacă este pus să intervină la cei în drept, ca în Galizia Croatia să fie inaugurat un regim drept și

*

Croatii. Deputații croați din Reichsrath, preună cu mai mulți din membrii croați ai coroii ungare, între ei *Budisavljevic*, *Priviceric*, cum și deputații dalmatini *Trumbic* și *Drink* au avut zilele aceste o consfătuire intimă, în care au elaborat un plan de acțiune pentru viitor.

Reprezentanții deputaților croați din Ungaria — după cum se anunță — au fost dăruți, ca în interesul introducerii votului minorității și al eliberării Croației să se organizeze o propagandă întinsă și ca, în acest scop, să înființeze un consiliu național, care să unească sânul său pe croații din toate țările. Croații speră, că *Lukács*, noul prim-ministru va ameliora situația generală. Au hotărât, că viitorul apropiat, nu vor mai ține consfătuiri chestiunea tacticii ce va trebui urmată să se sate în sarcina singuraticelor cluburi.

*

Noul cabinet. Am publicat, — după informațiile ziarelor budapestane — o listă a viitorului cabinet, fără să avem însă, pretenția de a fi autoritatea noastră lista definitivă. Cu ocazia reuniunilor ministeriale ori a demisiunilor guvernului colportează totdeauna diferite liste, cari reoștă mai mult dorințele singuraticelor cercuri decât hotărârile șefului de cabinet. Lista publicată de noi avea totuși oare-care probabilitate, în cazul de față nu e vorba de demisia întregului cabinet, ci numai de remanieri ministeriale. Lista definitivă vom cunoaște-o din monitorul oficial dacă publicăm la vale o nouă listă, ea nu va avea numai prevederile cercurilor ungurești până în momentul de față. Iată această nouă listă: ministru președinte — *Ladislau Lukács*; ministru la

Mi-am apropiat calul și-l întrebai:

„Unde aş putea găsi pe Anton Arefieff?”

Fără să-și întrerupă lucrul, fără să se ridice și fără să mă privească zise cu glas tare și plin:

„Eu is tătucule. Eu is acela. Vii pentru napi?”

„Nu eu totul pentru altceva.”

Atunci s'a ridicat omul dela pământ, s'a scuturat puțin, s'a îndreptat și apărându-și cu mâna ochii de soare m'a privit. Rar am văzut un bătrân așa frumos, aş putea zice „biblic”. Înalt, lat la umeri, ochii negrii, puternici încă îi avea într-o față curat rusăcă și barba ca de argint îi ajungea la brâu. Sămăna mai mult unui evlavios pustnic. S'a apropiat încet:

„De ce-i vorba tătucule?”

„Via la d-ta ca oaspe”, răspunsei eu, „și am și o rugare”.

„Mulțumesc”, zise plecându-se, „eu mă bucur de tot oaspele. Descalecă numai. Fân voi găsi eu undeva. Da, să mergem mai bine în casă, dacă nu ți-e silă.”

Am descălecat. Arefieff a adus nu știu de unde o mână de fân și am dus calul la adapost să-i dăm să mănec. Apoi am intrat în casa lui Arefieff.

Era o căscioară siberiană de lemn. Făcută din bârne oable în sus avea două odăi afară de o bucă întrare. Prin bucătărie am intrat în cameră.

În bucătărie era o vatră mare și o masă făcută de el cu o laviță de lemn. În odăie într'un

colț ardea *lampadka*) sub câteva icoane sfinte, ef-tine și era și o masă, roată cu lavițe.

Am observat însă și un scrin, caras de el lucrat, vopsit în verde, vânăt și roșu. În colțul colț al camerei era ceva ca un pat: o ladă acoperită cu un țol soldătesc pus în două. În ferestre, în toate erau hârburi cu flori simple. Toate erau curate. Avea și câteva colivii în cari săreau și ciripeau într'una paseri mici ca: stigleți, ochiu bolnăi etc. Când am întrat un graur a început să strige:

„Fie-ți rușine Anton, fie-ți rușine!”

„Ei, ei”, îl liniștii Arefieff și zise zâmbind „fi pe pace, știu eu că trebuie să-mi fie rușine. Dar pentru aceea nu trebuie să mă faci de rușine. Înaintea oaspelei.”

„Cu ce aş putea omenii oaspele?” și întorcându-se spre mine zise: „Vrei poate să bem un ciai?”

„Bucuros chiar”, răspunsei, „am eu mine zahăr și ciai.”

„Se află toate și la mine”, spuse Arefieff, „samovar n'am, dar pun la foc *kipiakul*”²⁾

„Îți ajut și eu”, și merserăm împreună în bucătărie.

Aici, spre mirarea mea, s'a întors deodată cătră vatră și zise:

„Ei, *Silantits*; încă nu ești bine? Tot cu dureri?”

¹⁾ E o lampă mică de oleu ce arde la icoane.

²⁾ E un vas ce atârna în vatră pentru fierț ciai.

Pe vatră s'a mișcat ceva, și acum am văzut că e un om jumătate acoperit cu'n coje.

„Vai prietene”, gemu acela, „toată noaptea am putut de picioare. Mai bine aş muri.”

„Las' că iar' îți va fi bine”, mângăia mă pe bolnav, „îți dau acum un ciai, mi-a venit un oaspe”.

„Tovarășul meu e bolnav”, îmi zise murgul, — „îl dor picioarele. Pagubă, — nu de pășa ca un vultur!”

După ce a pus apa în vas, aprinsă focul cându-mi:

„Cu ciai îi bună mierea. Țin și albina, place să țin. Vino să ți-le arat.”

Am ieșit din casă. La câțiva pași era o pină.

„Nu te apropia”, observă bătrânul, „Alte se vor neliști și te vor împunge. Pe mine n'osc.”

M'am pus jos pe iarbă și priveam de departe cum lucra bătrânul cu albinele lui, ce-i roiau jur. Deodată auzii ceva la spate. M'am întors și zui o biată bătrână culcată jos pe pământ. Cap avea o perină și era acoperită cu un țol.

Am întrebă pe Arefieff, care venea, cum

„Da, — am aflat-o cu câte-va zile înainte în pădure. E o femeie a lui *Dumnezeu*, ea nu știe unde și de unde. Îi este rău, abia mai ține sufletul în oase. Acum trăiește la

³⁾ Adecă pelegrină. În Rusia anul întreg mulțimi de bărbați și femei merg dela o „rugă” la alta. Cereș și menii le dau bucuros.

— Ladislau Lukács; ministru al afacerilor create
— Teodor Pejacovich; ministru de interne — La-
dislau Lukács; ministru de finanțe — Ioan Tulesky
(secretarul general de până acum); ministru de com-
erț — Ladislau Bőthly; ministrul de agricultură
— contele Serényi; ministru de culte — contele
Ioan Zichy; ministru de justiție — Francisc Szé-
kely; de honvezi — Huzai.

Dela Liga Culturală. După moartea lui
Petre Liciu. Acela care a fost nu numai fala tea-
trului românesc, dar și cel mai nobil și devotat su-
fet al neamului nostru. Petre Liciu, vice-președin-
tele secției București a Ligei Culturale, ne-a părăsit.

Pierdem într'ânsul nu numai pe unul din cei
mai vechi membri ai Ligei, dar mai ales pierdem
un frate care fără a arăta mult, făptuia foarte
mult.

Nici unul din mijloacele pe cari le-a între-
ținut Liga pentru realizarea idealului nostru ro-
mânesc, n'a adus mai mult folos ca turneurile tea-
trale ale lui Liciu. În toată România, în Bucovina,
în Ardeal, în orașe mare ca și în cele mai mici
sate: oriunde a fost un suflet românesc. Liciu a
fost. Prin talentul lui admirabil, limba și ideile
românească a trezit pretutindeni conștiința româ-
nească.

Scena lui Petre Liciu n'a fost numai aceea a
teatrului din București, ci pământul întregi no-
stre țări.

Fără milă p ntru trupul lui, a alergat în-
tâmpla cu ochiul ațintit asupra idealului său: Cul-
tura românească prin teatrul românesc. — Accastă
misiune fără preget i-a slăbit puterile; a căzut în
fiora vârstei și în plinătatea geniului său artistic.

În lupta pentru formarea conștiinței noastre
naționale, Petre Liciu a fost cel dintâi apostol al
neamului; și atât de mare a fost opera lui, că
mădăle se văd chiar de acum.

Un singur mijloc avem ca să acoperim golul
pe care-l lasă și să-i cinstim amintirea.

Acest mijloc este: să-i continuăm opera.

Bun cu ban, să adunăm un fond urias care
să se numească „Fondul Petre Liciu pentru teatrul românesc”.
Cu venitul lui în fiecare an o trupă de teatru, ob-
ținută prin îngrijirea Ligei Culturale, va fi aju-
tată ca să continue în tot pământul românesc opera
lui Liciu. Trupa se va numi „Trupa de teatru ro-
mânesc Petre Liciu”.

Secția București, al cărui vice-președinte a
fost neuitatul Petre Liciu, ia asupra sa înalta
datorie de a strânge, administra și întrebuința
acest fond.

Este o datorie națională pentru fiecare român,
să dea banul său, pentru a se perpetua astfel
amintirea lui Petre Liciu.

Banii se vor trimite pe adresa: Liga Cultu-
rală, Fondul Petre Liciu, — București, Strada
Carol Lueger Nr. 1.

Comitetul Ligei Culturale, Secția București.

Paris, Montecarlo, Niza și mizeriile neamului nostru

— Reflecții de actualitate —

Cine nu a suzit de aceste centre a le
apusului luminat? Cine nu le cunoaște rolul
în viața unora din clasele neamului nostru.

Ele sunt Meca aristocrației noastre.
Ele sunt marea fără fund unde se revarsă
risipită pentru totdeauna averea multor fa-
milii românești.

Boerii români sunt printre cei mai obici-
nuiți oaspeți ai lor.

Când te gândești la risipa de viață și
de averi ce se face acolo îți vine să crezi
că aceia dintre fii neamului nostru care
merg astfel să-și istovească sănătatea și a-
vutul, sunt ființe străine, cu totul departe
de noi care nu au nici în clin nici în mâ-
neacă cu neamul nostru.

Și totuși ei sunt fii ai unui popor diz-
membrat între hotarele a trei împărății și
patru regate și căruia fie-care an îi re-
zervă noui și tot mai dureroase surprin-
deri.

Părinții lor au lăsat cele mai frumoase
instituții de cultură și cele mai impozante
fundațiuni filantropice. Din belșugul de danii
revărsat de ei întreaga creștinătate din
Orient se înfruptă.

Dar astăzi ambiția lor este să posede
cel mai bun cal de curse; suprema lor
fericire atențiunea cine știe a cării daue
de orfeu.

Dar peste Pruth cîntul își serbează
orgiile cu înfiorătorul Pohd nasibir, peste
Dunăre în Pind antartii își fac mendrele,
pier frații din Serbia și Bulgaria asimilați
de noroade cu mult mai nevoioșe ca noi;
nori negri se îngănădesc pe firmamentul
nenorocitei Bucovine, a lui Stefan, și bunul
Dumnezeu știe cum trăim și noi cei din
Bănat și Transilvania luptând cu cele mai
mari neajunsuri.

Deocamdată boerașii noștri sunt la a-
dăpost, furtunile cutropitoare împletesc a-
cum periferiile, e drept, că în rază lungă
ating majoritatea românilor, ei însă sunt
în centru și călușii se învârtesc mereu.

La Paris, Monte-Carlo și Niza e doar' atât
de bine!... Fi-va însă tot astfel și în
viitor?

Mintea din urmă a românului se pare
că întârzie, chiar dacă ar mai putea în-
drepta ceva. Căința târzie de altfel nu
mult folosește și bocetele și lamentările ul-
terioare sunt însușiri băbești. E frumoasă
inițiativa de a arbora drapele negre cu o-
cazia aniversării pierderii Basarabiei, ea
însă mai mult descurajază și întristează.
Fapte ne trebuiesc, ea astfel de evenimente
să nu ne mai surprindă pe viitor. Rezistența
conștientă e o stâncă de granit de care chiar
forța majoră se va sfărâma.

Nu cerem nimănui imposibilități, a tre-
cut și timpul îmbărbătării cu: „Neamțul
la hotare”, există însă un vast teren de
activitate pe seama tuturor și aici am dori
să ne putem întâlni cu toții fără deosebire
de clasă și frontiere politice: munca desin-
teresată pe terenul cultural și economic.
Si-i-mi place a crede, că mai sunt oameni
de bine în sânul boerimii române, istoria
ne înfățișează pilde înălțătoare și acestea
trebuie să ne servească de îndemn.

De ce să fie marele mecnat Vasile
Stroescu unicul om care să sprijinească in-
stituțiunile noastre culturale. Numai acest
om fenomenal să aibă datorinți față de
neamul său? După cât știu eu mai sunt
oameni cu avere. Un gest al cutărui mare boer
din România ar ajunge, ca ginuaziul din
Brad să se completeze ca prin farmec, un singur
gest să ar cere, pentruca internate să răsară
pentru tinerețea română în toate centrele
culturale mai de seamă, un singur gest și
numele lor s'ar aminti cu pietate și reuer-
ență în cursul veacurilor alături de
marele binefăcător basarabean și atunci am
putea și noi privi cu mai mare siguranță
în viitor. Pentru așa ceva se pare însă a fi
o condiție indispensabilă, să gusti însuși
din greul și amarul împrejurărilor vișegă.
Francezii pe cari atât de mult îi îni-

mi am scos-o la soare, socot că-i bine să se în-
dădăscă un pic.”

„Mărie”, o agrăi el, „vrei să te duc iar pe
la...”

Bătrâna tăcu.

„Stai dar numai acolo, ți-oi fierbe azi zamă
de coc „șanghi”, (un fel de pastete din Siberia
umplute cu diferite nutreminte).

Ne-am întors în casă.

Ciaul fierbea, Arefieff puse kipieșul pe masă,
și aduse miere, o farfurie cu kastanica (boabe)
și bucată mare de pâne de săcară.

Cum beam ciaul adusei în vorbă lucrul meu
i-am întrebat de-ș mai aduce aminte de cân-
tece din Sachalin. Liniștit îmi răspunse Arefieff
aduce aminte de câteva. Dar adause:

„Să pun întâiu la foc mâncarea apoi vom
vorbi despre asta”.

Am beut ciaul, el mai umpluse două păhare
și zise:

„Merg acum la ai mei”.

Graurul a început să strige după el: „Fie-ți
Anton, fie-ți rușine!”

Privind prin cameră văzui după icoane pe o
carte cetită mult: evangeliia din ediția so-
vietică evanghelice englezești.

„O cetesti?” întrebai pe Arefieff care se în-
dădăscă.

„Li-o cetesc la ai mei sara cu gles tare,”
răspunse, „fără Dumnezeu tot nu poți trăi. Acum
să duc să fierb. Până atunci d-ta rămâi și te
înțelegi sau ești puțin pe afară”.

„Merg să-ți ajut și eu”.

„De ce nu. Și asta-i nu lucru”.

Am intrat în bucatărie și am început să
fierbem.

Bucatele au fost iute gata. Supă de varză
a fost mâncată. Am mâncat apoi „șanghi” și napi
friți. După ce am sfârșit bătrânul și-a servit „pe
ai lui”; apoi am venit la lucrul meu.

„Ști ce?” zise bătrânul. „să mergem mai bine
afară, aici în casă blăstămătul de graur nu-mi va
da pace să cânt, va tot striga să-mi fie rușine. Așa
l-a învățat soțul”.

Mi-am luat caietul și creionul și ne-am pus
„pe iarbă sub teiu”. Pentru multe trebui să mul-
țumesc eu lui Arefieff!

Mi-a cântat cu voce bătrânească, tremurătoare
cam 16 cântece. Toate erau însă cântece adevărat
de oncaș, caracteristice. Apoi mi-a cântat trei cân-
tări dela Anioși în limba lor. (Cum spuneam, Aref-
ieff a trăit la ei pe Sachalin) Multe cântece a
trebuit să mi-le repete de cinci șase ori și o
facea bucuros. Le cânta cu simț luminându-
i-se fața.

Când a sfârșit i-am mulțumit.

„N'ai di ce, îmi place și mie să-mi aduc
aminte de vremurile trecute”.

Era deja târziu, mai bine de șase ore când
ni-am sfârșit cântecele. Voiam să plec îndată la
Kurgan, dar Arefieff stăruia să rămân să mai bem
un ceain și apoi pot pleca „cu Dumnezeu”.

„Mi-s'a uscat gâtul” zise mergând să pregă-
tească ciaul.

Îndată apoi ne-am pus la masă. Arefieff
sorbea ciaul încet și cu o anumită solemnitate.
Când am sfârșit a șters cîșca cu ștergarul și s'a
închinat la icoane.

„Nu ți-e tare să dormi aici Arefieff?” înce-
pui eu vorba arătând spre lea.

„Eu nu dorm aici, aici îmi doarme soțul. Eu
dorm pe vatră”.

„Ascultă”, zisei, „de ce cinstesti așa pe so-
țul d-tale?”

Arefieff a devenit serios.

„Soțul meu nu-i ca mine. El suferă năcazuri
și dureri pentru dreptate. Eu însă am primit atât
cât îmi venia după păcat-le mele. Soțul meu de
acolo e un om cinstit. Na-i ca mine”.

„E un politician?!”

Arefieff a făcut o față bânuitoare:

„Cum să-ți spun... E un om de omenie”.

Atunci am voit să aud dela el ceva despre
faptele și aventurile lui. Arefieff însă la toate în-
trebările mele răspundea cu „așa”, „bun”, „da” ș.
a. m. d. În sfârșit a început să se plimbe de a
lungul camerei.

Deodată mi-a stat în față.

„Ce?”

„Da! vezi d-ta”, zise încet bătrânul, „vezi
d-ta, te-aș întreba de ceva. De bună samă ai cetit
evangeliia. Ești un om învățat... dacă-ți aduci a-
minte cum stă scris acolo că Hristos a promis ce-
lui fără de lege că-l ea cu el în rai... Cum înță-
legi aceasta? Se chiamă: ce fel de hoț a fost a-

*) Adecă pedepsit pentru delict politic.

tează aristocrația noastră au adunat în scurt timp suma fabuloasă de cinci miliarde și-au mai zidit și instituțiuni monumentale numai ca să dovedească lumii ca și în domeniile chiar înfruntă cu mândrie năvala tiranului. Nu s'ar putea întreprinde și la noi o colectă generală spre scopuri culturale la care să contribuie românii de pretutindeni? Solidaritatea slavă e un memento puternic în privința aceasta. Și fiind vorba de fruntașii noștri cu averi, chiar admitând, că n'ar fi dispuși să contribuie cu nimic nu și-ar putea ei plasa, în propriul lor interes, un anumit capital în întreprinderi economice și industriale, ca d. e. înființarea de fabrici prin ținuturile locuite de români, unde apoi energiile populației române să fie aplicate fără umilirile, pe cari oamenii noștri sunt nevoiți ale îndura la străini?

Și tot cu aceasta ocaziune gândul mă poartă mereu spre o altă chestiune de suprema importanță relevată din nou cu ocaziunea jubileului de 50 de ani a societății academice „Petru Maior”: chestiunea internatului universitar. Fiind stabilit în Budapesta urmăresc încă de mult cu vie atenție viața zbuciumată și plină de neajunsuri a tinerimei române dela universitate. Chiar în cursul ultimilor 2 ani au murit, fiind atinși de plămân pulmonară, numai puțin de 10 inși din cei mai talentați tineri, cari pe lângă un trai regulat ar fi fost salvați cu siguranță! lung este apoi șirul acelor, cari în urma mizeriilor, chiar dacă depun cu chiu cu vai examenele, tocmai în urma traiului neregulat, își contractează câte un morb ca boala cronică de stomac etc., cari le amăresc viața întreagă tocmai la vârsta când ar putea fi și ei folositori neamului. Nu mai amintesc studiile întrerupte și trăgănarea examenelor, fiind cei mai mulți constrânși a se angaja ca medidatori nu arareori pentru suma bagatelă de 14—20 cor. lunar. Înființarea internatului este deci și un postulat igienic de primul rang, amânarea lui este echivalentă cu un dezastru național, care în mod latent dar consequent își seceră jertfele. Da d-lor floarea națiunii se ofilește și vina e a noastră a tuturor.

Ideia mă preocupă și pe mine încă de

2 ani și mare mi-a fost bucuria citind expunerile clare și convingătoare ale d-lor Emanuil Ungureanu și Virgil Onițiu, pe cari demult îi cunosc ca oameni ai faptelor. În cit mă privește pe mine bucuros mă angajez docamdată cu suma de 1000 cor., am asigurarea unui sprijin remarcabil din partea arhierilor români uniți, cari toți vor contribui cu sume însemnate, deoarece internatul trebuie să fie al tuturor românilor. Tot astfel am obținut promisiunea mai multor fruntași români din capitală. Aflu de nimerită ideea d-lui V. Onițiu cu participarea fundațiunii Gozsdu.

Părerile mi-le voi expune mai detaliat la convenire, rugând și pe alții pentru eventualele deslușiri. Pornind din principiul, că pisica cu clopot nu prinde șoareci, voiam să se facă totul în liniște, acțiunea însă nefiind un act punibil, interesul cel mare numai bucura mă poate. La urmă observ, că persoanele numai ca garanță morală pot veni în combinație, esența e chestiunea însăși. Departe de a-mi aroga prioritate mă pun cu drag în serviciul părerilor mai norocoase și gândind iarăși la câte ar fi de realizat, gându-mi rebel îmi zboară iarăș hoinar și mai îndurerat ca ori când spre Paris, Monte Carlo și Niza. Cu totul altcum e la alte popoare. Exemplele instructive le avem înaintea ochilor. Aristocrația maghiară păstrează o congruență armonică cu interesele națiunii din care face parte, chiar și în privința hotărârilor personale. Va fi urmărind ea și interese de clasă, nu-i vorba, naționalismul ei însă e mai presus de orice îndoială. La noi nu s'ar putea face așașderea? Ba da se recere însă nițică voință și mai mult idealism. Costul de 20,000 franci al unei cini de gală, dacă s'ar da spre scopuri culturale, ar lăsa urme cu mult mai adânci. Ne-ar plăcea mult a crede, că nici tradiționalul spirit de jertfă al Mocioneștilor nu s'a stins cu intrarea în mormânt a neuitatului Alexandru, a cărui amintire de asemenea o serbează tinerimea universitară cu ocaziunea jubileului de 50 de ani a societății sale.

Grecii tot ce au mai de seamă, au să mulțumească fundațiilor, chiar și unele

vase de războiu. Ideea națională trăiește în fiecare fiu al națiunii, ori unde s'ar afla. În privința aceasta nu cunosc tocmai dovadă Creta, pentru care sunt gata să ia de piept cu Europa întregă. Sârbii de asemenea. Ei stau cu mult mai bine, reprezentanți la toate clinicile și oficiile de seamă din capitală, la noi, dacă un tânăr absoalvă, numai decât aleargă acasă să se însoare și să-și vadă de traiu, de perfecționare nici vorbă și nu e vina lui. Vi o poartă împrejurările cari trebuiesc schimbate fără amânare.

Vremile sunt grele, nu știm ce aduce ziua de mâine, răspunderea e mare, dreptatea neajunsurilor ni se impune în mod imperativ tuturor și în propriul lor interes chiar și acelor cari până acum n'au avut un ideal mai sublim, decât fațada mecul jalnicei trilogii naționale: *Paradeisul, Monte-Carlo și Nizza*.

Dr. Gheorghe Bilagiu

EXTERNE

Situația Belgiei. Belgia, țărișoara situată între cele mai mari state navale și continentale cum sunt Franța, Germania și Anglia se află într-o situație critică. Deși neutralitatea ei este garantată, totuși garanția aceasta nu valorează decât dacă nu are puterea, care să-i apere interesele. Cât de desvoltată este economia în Belgia, pe de altă parte, cât de rămasă îndărăpt este puterea armată.

Încă în anul trecut, când relațiile germano-belgiene ajunseseră într-o fază foarte încordată, din cauza Marocului, cu Anglia și Franța, Belgia începu să tremure pentru existența sa. Clericali, cari au vârste de 28 de ani, au neglijat cu totul înființarea și înarmarea țării. Tot același lucru s'a făcut și cu învățământul elementar obligator, care în Belgia există numai pe hârtie.

La alegerile din 15 octombrie în anul trecut clericaliștii li-a succedat să câștige o majoritate de mai de 6 voturi și liberalii (opoziția) încurajată de împrejurarea aceasta au început o campanie îndelungă, îndată la începutul sesiunii parlamentare contra ministrului de război, acuzându-l că nu și-a împlinit datoria, în decursul vorei trecute, când situația internațională era atât de critică. Ministrul de război, Helehaut, a fost apărat de o parte din legii săi, dar în urmă ei însăși a trebuit să-l apere până și să se convingă, ca ceva trebuie făcut pentru organizarea comandei supreme și a administrației militare. Dar guvernul n'a făcut nici până acum nimic, n'a luat măsurile de lipsă nici pentru ameliorarea sistemului de recrutare de până acum și al completării efectivului.

Aceasta este situația în Belgia, când numai în vreo câteva săptămâni mai sunt până la alegerile generale parlamentare. Opoziția liberală speră că alegerile aceste vor da lovitură de moarte grupului clerical care numai corăspunde opiniei țării.

La 1912 guvernul avea încă o majoritate de 24 voturi, dar aceste la fiecare alegere a tot scăzut până când a ajuns la 6, pe când liberalii câștigă din ce în ce mai mulți adherenți. Prin-ministrul Broqueville însă, așa se vede, are încă speranța a se menține și după alegeri și locul de ministrul de război, devenit vacant în urma demisionării în martie a lui Hellebaut, l'a ocupat cu persoana generalului de artilerie Hector Mias care e un distins militar și autoritate în specialitatea sa și are toate însușirile necesare, pentru a putea organiza armata.

Voia nu-i lipsește și dacă până în 2 iunie când vor fi alegerile, se va putea introduce serviciul militar obligator, Belgia ar putea să aibă la o armată de 300,000 oameni.

Clericaliștii însă nu voiesc cu nici un preț acest serviciu militar obligator și astfel Belgia va fi încă lipsită de puterea armată care să-i asigure neutralitatea la un caz de conflagrație internațională.

Cum este grupată flota italiană. În acest moment când flota italiană a început operațiunile sale în apele turcești, e interesant să cunoaștem cum sunt grupate unitățile sale, mai cu seamă o

cesta, un hoț așa sau...”, adause cu voce scăzută, „a fost chiar un ucigaș?”

„Te-nțeleg, — un ucigaș. Doar stă scris curat că-i un rău făcător, adică un ucigaș.”

Fața lui Arefieff s'a luminat. Mi-a strâns mâna:

„Și eu cred așa.”

Și iarăș a început să măscare odaia în sus și în jos.

„Care însă crezi d-ta că a fost cel mai mare blăstamat pe lume?”

„Și examenul al doilea l-am trecut bine:

„Iuda trădătorul.”

„Ești un om cu minte, văd eu”, zise vesel Arefieff, „judeci drept” și privindu-mă adânc adause:

„Și eu am ucis, nici odată însă nu mi-am tradat tovarășii!”

Și-a tăcut.

În discuția aceasta teologică nici nu am observat că s'a înoptat cum se cade. Am voit deci să-mi iau rămas bun dela Arefieff, dar el mă sfătuia să stau la el peste noapte.

„E vremea târzie”, zise, „să nu rătăcești și pe aici nu sunt tari oamenii răi. Rămâi mai bine aici.”

De fapt era întunecet beznă. M'am învoit. Arefieff m'a așternut pe ladă și după ce am mai vorbit puțin pe prispa casei am intrat în odaie și am început să mă pregătesc de noapte.

Eram prevăzător. Cum nu, când durmeam la un fost ocnaș, care avea pe suflet zece vieți o-

menesți. Nu se va deștepta fiara în ei și-ș va adăuga colecția încă cu un om? Înzădar va striga atunci graurul „fie-ți rușine Anton”.

Am împins scrinul vopsit la ușă, am cercat ferestile și m'am hăricădat cum puteam mai bine. Oboseala m'a învins însă și nici n'am observat cum am adormit. M'a trezit graurul cu strigătul lui: „Fie-ți rușine Anton, fie-ți rușine!”

Am sărit buimăcit și-mi căutam pistolul de sub perină. Nu era acolo.

Arefieff sta în mijlocul odăii zâmbind mulțumit. Pe masă sta kipiakul cu cain.

Soarele lucea vesel prin ferestile deschise.

„Am pus ascără ceva aici sub perină”.

„Știu”, mă întrerupe zimbând bătrânul, „îmi era teamă să nu pățești ceva cu el noaptea din nebagare de seamă, pentru aceea l'am luat”.

Ii-mi dete pistolul.

„Ști place?” mă întreabă arătând spre cain.

M'am îmbrăcat iute și după ce am luat cainul mi-am luat rămas bun dela ucigașul acum colonist.

La rămas bun i-am înbiat bani.

„Pune-ți punga bine”, zise ducându-mi mâna înapoi. „Trăse fără bani. Dar pentru tovarășul meu” — adause el — „mai bine nu aminti nimic despre el în oraș”.

Și atunci i-a licărit ceva amenințător în ochi.

„Nu că nu sunt Iuda” l-am liniștit eu și am galopat îndărăpt la Kurgan.

Traducere de: P.

ultimele evenimente au modificat poziția acestei flote în Mediterana.

Ea e împărțită în două escadre: o divizie de vapoare-școală și o divizie de torpiloare, la cari se adaugă diviza de pe marea Roșie.

Întâia escadră, comandată de amiralul Viale, se compune din cuirasatele „Vittorio Emanuele”, „Regina Elena”, „Roma” și „Napoli”, din crucișătoarele „Pisa”, „Amalfi” și „San-Marco” și dintr-o escadră de torpiloare.

Se pare că această escadră este aceea care a bombardat Dardanelele, deoarece ea a părăsit acum patru zile Tarentul cu destinația, de-a înlocui divizia de vapoare-școală care operase la Zuara și Sidi-Said. În realitate, ea n'a atins această destinație.

A doua escadră, sub ordinele amiralului Amero d'Asia, cuprinde cuirasatele „Regina Margherita”, „Benedetto Brin”, „San-Bon” și „Emanuele Elbert”, crucișătoarele „Garibaldi”, „Oareze” și „Feruccio” și o escadră de torpiloare.

Diviza de vapoare-școală, care are în frunte pe amiralul Borez Rucci, posedă cuirasatele „Sicilia”, „Sardegna” și „Umberto I.”, crucișătorul „Carlo Alberto” și e sprijinită de crucișătorul „Marco Polo” și de mai multe torpiloare.

Diviza de torpiloare, sub comanda ducelui Abruzzilor, dispune de crucișătorul „Vettor Pisani” și de un mare număr de contra-torpiloare și de torpiloare de larg.

Diviza de pe marea Roșie e condusă de căpitanul de marină Corina Feroni și dispune de crucișătoarele „Piemonte”, „Puglia”, „Liguria” și „Calabria” de canoierele „Staffetta” și „Valturno” și câteva torpiloare.

Revoluția din Maroc inabusita. Știrile ni sosesc din Maroc, spun, că militiei franceze le succese să inabuse revoluția, și răsculații s'au rups.

După telegrama primită de ministru de externe francez, trupele franceze din Mekinez au sosit la Fez și au avut o luptă foarte învinsută cu răsculații, care s'a sfârșit cu înfrângerea acestor din urmă. Sultanații au vrut să fugă dela Fez la Dar-Dehibag, dar la sfatul ambasadorului francez Regnault a rămas în palatul său, care este puzit de o companie de soldați francezi.

După o telegramă din Tanger, la lupta dela portul Fezului, francezii au avut 8 morți și 28 răniți.

După expunerea ministrului de război Milleman, în Maroc sunt 26.570 soldați francezi, dintre aceștia 7260 în Mekinez și Fez. Trupele serice numără 6000 oameni, dintre aceștia se află în Fez 4000. La granița dintre Algir și Maroc sunt 10.400 soldați.

Răspunsul Turciei și acord ruso-italian contra ei. Din cercurile diplomatice din Viena vine știrea, că răspunsul Turciei către puteri, deși are un caracter înfrângător cu privire la recunoașterea suveranității. Habene asupra Tripolisului va fi conceput într-o așa formă, încât să facă cu puțință puterilor de a întreprinde și alți pași în vederea încheierii păcii.

Tot același știre spune, că în Constantinopol s'a găsit exact, că între Italia și Rusia ar exista unele acorduri pe baza cărora Rusia ar avea intenția să exercite ca singură o presiune la Constantinopol în favoarea păcii.

— „Românul” se găsește la vânzare la chioșcul de mare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Serbările jubilar ale societății academice „Petru Maior”

— Dela trimisul nostru —

Budapesta, 21 aprilie.

De două zile ospitala Ungariei a primit un farmec deosebit. De ieri dimineața toate tranurile ce vin din Ardealul nostru românesc, din părțile bănățene și ungurene locuite de români, sosesc încărcate de lume românească. În găurile afumate ale Budapestei, în marea mulțime a străinilor cari vin și se duc pentru afacerile lor obicinuite, întâlnești la tot pasul fețe cunoscute, prietini vechi și impozantele figuri ale frunțășilor vieții noastre publice. Ce să fie, se întrebă mirați străinii, la auzul vorbeii românești ce par'că fiind să stăpânească glasurile stridente obicinuite pe străzile capitalei? Nu-i nimic, nu vă temeți, nu-i nici o „primejdie valahă”.

Societatea „Petru Maior”, care timp de 50 de ani a tinut vie floarea românismului în mijlocul valurilor străinismului a toate înăbușitor, jubilează. Și cu ea sebează ziua de azi suflarea românească de pretutindeni. Toți românii de bine, cari în trecut au pus temelile societății și au auzit pentru întelțirea flăcărei modeste a opaițului aprins de moșii noștri înaintași, tresaltă astăzi de bucurie. Și sute dintre ei, cărora numai li-au permis timpul și mijloacele, au alergat azi aici ca împreună să se bucare cu aceia, cari în timpul de față tin în mână moștenirea lor sfântă, și ca prin glasul lor cuminate îndemna și îmbărbătare să le deie celor de azi și celor de mâine.

Despre decursul zilei de ieri v'ara trimis telefonic, la care mi rezerv să îndaug încă unele momente frumoase și înălțătoare în raportul ce îl voi trimite mâine.

Astăzi, după serviciul divin dela capela românească din loc avea să se țină o ședință festivă a societății. Din cauze neprevăzute și neațarnătoare de voința organizatorilor ședința festivă nu s'a putut ține. Cei cari mai ieri iubilau că frumoasa noastră sărbătoare națională va fi tulburată în urma manoperilor răuvoitorilor noștri, își mușcă acum degetele de ciudă pentru șeful ce l-au suferit. Despre asta, de altfel, vă raportez în altă parte a ziarului.

Între cei adunați la praznicul societății „Petru Maior” domnește cea mai mare în-sufletire. Abia la banchetul de azi după amiază ni-am putut face o idee aproximativă de numărul celor prezenți. Sunt reprezentate toate zărele românești și aproape toate societățile noastre studentești.

Discursurile dela Banchet.

Banchetul a avut loc în sala cea mare dela „Pester Lloyd”. Har s'a văzut atâta olesă lume românească la un loc. La friptura, cel dintâi a luat cuvântul d. *George Pop de Băsești*, președintele partidului nostru național. D-sa a spus următoarele:

„Ar trebui să încep vorbirea mea cu „onor. societate”. Aruncându-mi în să privirile înaprejurul

meu, văd că eu sunt cel mai bătrân dintre toți și mi încep cuvântarea mea cu „Dragii mei nepoți și nepoate!”

„Românii, când începe un lucru, îl începe dela Dumnezeu, făcând semnul sfintei cruci. Al doilea lucru, la care trebuie să ne gâdăm, e luminatul nostru Impărat și Rege. Credincioși obiceiului nostru, am început și ziua de astăzi cu Dumnezeu, aducându-ne în biserică, care ne-a ocrotit toatănoana în vitregia timpurilor.

„Lumea e foarte egoistă și din egoiști se compune și conducerea statelor; din egoiști constă și conducerea statului nostru — și ceea ce au primit până acuma, numai din grația înaltului nostru Imperat și Rege le-am primit. Lui Dumnezeu și Impăratului avem a le mulțumi, că anul acesta am ținut un mare jubileu al Asociației, și că acuma sărbăm jubileul soc. „Petru Maior” — iară înmulțindu-se în timpul acesta, de când m'am învățat și eu a privi lumea cu ochi critici, inteligența poporului românesc cu 67%, ar putea serba al treilea jubileu.

Îmi ridic poezul în sănătatea Maiestății Sale Impăratului și Regelui.

„Să trăiască!”

Președintele societății „Petru Maior” a răspuns cam cu următoarele cuvinte:

„Cea mai mare fericire e azi de a fi membru societății. Suntem mândri că alături de distinși oaspeți putem serba jubileul societății. Membrul societății noastre. Veseli că vă putem număra, căceni cu rang, ilustrați, conducători vieții noastre publice. Prezența dvoastră e dovadă că intențiunile noastre sunt cele mai bune. Priveliștea frumoasă a acelor 50 de ani din trecut ne mângâie și ne dă puteri noi pentru a cultiva mai departe moștenirea înaintașilor noștri”.

Vorbirea președintelui soc. acad. „România Jună” din Viena, d. Dim. Mermeliuc.

Ilustră societate, Fraților! Tinerețea universitară română din Budapesta jubilează: își înalță suflatoarele întru slăvirea a 50 de generații trecute prin focarul de creștere națională și culturală reciprocă, care a fost și este soc. „Petru Maior”. Și e aceasta o serbare nu numai a acelor, cari sunt astăzi membri activi ai societății, nu numai a acelor, cari au trecut cândva printr'nsa, ci a neamului întreg, întru cât printr'nsa se restrâng aspirațiunile, bucuriile și durerile lui întru cât și înțeleg și ascensă o bună parte din ființa tainică a poporului, pe esre o numim geniul lui.

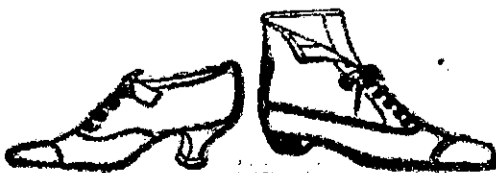
Sărbătorind cu demnitate *troubadur*, privim în urmă, ale tinereții îndecobi, dela care se așteaptă cu drept faptă cea mai curată și mai îndrăzneată înviorată din cel mai înalt idealism, trebuim să se îndrepte și în viitor. Dacă am avut un trecut de lupte și suferințe, e la rândul generațiilor de astăzi, să ne creăm un viitor de nădejde; și e rândul d-voastră, iubiților frați din societatea „Petru Maior”, cari sunteți reprezentanții celor mai vigozose părți ale poporului românesc, să dovediti, că acest pământ cu frumuseți ce în poradis — tot atâtea greș de răi, câte văi se deschid între creștele marelilor munți și tot atâtea câmpii deșerte, câte șesuri sunt lucrate de cei mulți și harnici ai noștri — ale noastre au fost înălți și ale noastre trebuiesă rămăie; e la rândul d-voastră să arătați, că sunteți scuturici, care veșnic prognozează asupra dreptăților măl-mare ale noastre, și adăvești cuvintele bardului dela Mircești:

„Tot ce-i verde, s'a usca
Râurile vor seca
Și pustini tot mareu
S'a țiji în jurul meu.
Iar eu veșnic în picioare
Printre valuri scâltoare
Voiu lupta, lupta voiu foarte
Vâr' a fi alios de moarte”.

Dear contrarii noștri să câștiga cândva putere, ca să ne frângă astfel cum răpuși au fost Goții în monumentalul op al lui Felix Dahn.” „O

» Cine voiește să cumpere încălzămintele fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - **Deák-tér** - -
In casa lui Keresztes András,

care ține în magazinul său de ghețe bogat asortat numai ghețe și ciobote pregătite în țară din piele dină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricație imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunei drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghețe și ciobote după măsură.

luptă în jurul Romei”. Atunci, cum din piepturile înfrânte de durere ale celor din urmă luptători pentru libertatea neamului a răsunat „Spre nord”! Astfel cei din urmă din ostași, adunând relieviile scumpe ale eroilor săi, s'ar porni spre — altă țară.

Alta e lozincă tinerimei astăzi. Creșcându-ne reciproc în nobleța sentimentelor și a culturii „cea mai înaltă manifestare a tuturor popoarelor și timpurilor”, luptători intransigenți până la martiriu pentru drepturile noastre suprimate — cum s'a adevărit la Oradea-mare — cu venerație față de trecut și cu nădejdi în viitor pășim înainte.

În virtutea acestei devise îi dorește vredniciei societății „Petru Maior” în numele surorii sale din Viena „România Jună”, pe care am deosebită cinste să o reprezint, o cale lungă de adevărată înaintare prin negura veacurilor, cari vin.

Din nobilele străduințe ale sufletelor d-voastre împreunate cu munca desinteresată a acelor instituții ca conducători înfăptuiesc-se drepturile și libertatea neamului românesc pe acest pământ.

*

Discursul d-lui *Aurel Stefanelli*, *președintele societății academice „Junimea” din Cernăuți.*

Strălucit auditoriu!

Dragostea de frate și prietenia tovarășului de muncă și de ideal nu cunoaște granițe. Aceasta a dovedit-o poporul românesc, cel mai urgisit și mai blând popor, mai ales în cei doi ani din urmă prin sărbătorile mari culturale, prin sărbătorile înălțătoare de înfrățire ținute la Blaj, București, Iași, Viena, și astăzi aici în Budapesta, unde tinerii din soc. acad. „Petru Maior” cu sufletul înălțat sărbătorește al 50-lea an de când acest singur focar de cultură românească, aici își fălăie stindardul idealului său românesc în valurile străinismului.

Cu dragă inimă am venit să aduc din partea societății „Junimea”, din „vesela grădină”, din „diamantul stemei lui Ștefan, ajuns azi pe mâni murdare de jidan”, toată dragostea frățescă, să aduc o parte din sufletul nostru sincer la aceste clipe de sărbătoare.

Sunt fericit că președintele soc. „Petru Maior”, dl. *Groza* a aplicat în discursul său deviza societății pe care o reprezintă și care este și deviza „Junimei”: „*Uniți să fim în cugete, uniți în Dumnezeu*”. A mai spus dl. președinte că clipele acestea sunt o sărbătoare a tuturor românilor din Transilvania, dar aici dați-mi voie să susțin că această sărbătoare nu e numai a românilor din Transilvania ci a tuturor românilor de pretutindeni, pentru că toți românii dela înstrăinatul Nistru până în Dunăre și din vechea Vindobonă până în marea neagră sunt uniți în suflete, mai presus de granițele vremelnice, într-o singură rugăciune pentru acel ideal cald și sfânt românesc, aceiași dragoste înfocată de neam, aceiași credință în Dumnezeu, aceiași speranță în puterea de viață și viitorului de aur al neamului nostru, visat de poet. Pe românii de pretutindeni îi nutrește nădejdea într-un viitor mai fericit, aceiași nădejde răsună din vorba și poeziile lor, aceiași nădejde vibrează din cântecele lor, aceiași nădejde izbucnesc până și din hohotele de plâns a celor ce sufăr. Pentru că deși plânge câteodată și românul, cum poate plânge fiecare bărbat, el nu se plânge ci luptă. Avem acum fericita ocazie să vedem o luptă de 50 de ani, încununată de succes și închin paharul meu în sănătatea societății „Petru Maior” dorindu-i viață îndelungată și muncă spornică spre cinstea ei, spre fala și folosul neamului românesc.

*

I. Teicu: Splendoarea zilelor acestea este numai o întâmplare norocoasă, de fapt, noi, membrii soc. „Petru Maior”, trăim în simplitate și modestie, care ne mărginește prin sărăcia ei, orice activitate intensivă, fie literară, ori științifică, ori socială. — În decursul acestor 50 ani în societatea „Petru Maior” au lucrat, și au inspirat inimile acele senzibilități de bărbați, cum a fost un Vulean, un Roman, azi Agârbiceanu, Lupăș, Goga etc. În a căror chipuri e sintetizat cel mai mare avânt și ideal pentru cultura noastră românească.

Regretăm, că acești idealisti, acești bărbați, din prima generație de scriitori ardeleni, în senzul strict al cuvântului sunt departe de noi. Singuri iubitul nostru Horia-Petra-Petrescu și stimatul nostru savant și ilustru dascăl Iosif Popovici ne feresc cu prezența lor, pentru cari cu toții să ridicăm paharul și să strigăm „să trăiască”.

Un incident neplăcut.

Se putea oare, ca în metropola culturii maghiarosemite să putem serba în liniște și pace — doar pacea și serbatoarea sunt la noi românii două noțiuni ce se potrivesc așa de bine între ele, — străduințele culturale ale tinerimei noastre! Evident! În ciuda lor neputincioasă pentru bucuria noastră, ziarele maghiare din capitală caută să se mângăie cu credința, că în urma purtării mai mult decât necuviincioasă a universității, serbatoarea noastră ar fi fost conturbată, bucuria alungată din inimi. Ei, nu, domnilor! Credeți că ne descurajați, dar vă înșelați. Cu atât mai vârtos ni-se aprinde focul inimilor, cu atât mai mult ne încălzim pentru marele nostru ideal: *unitatea culturală a tuturor românilor*.

E adevărat că ședința festivă fixată pe azi la orele 11 a. m. nu s'a putut ține. Dar asta nu ne întristează deloc, ci din contra, iată împrejurările date numai bucuria ne poate. Am încunjurat astfel un eventual scandal, ce voiau să-l provoace aceia, cari nu pot vedea cu ochi buni progresul cultural al neamului nostru românesc din această țară. Ori ce voia să însemne gestul neloyal, ca să nu zic scandalos, al rectorului universității, când ni-a trimis ca reprezentant al său la ședința festivă pe urgisitul Șeghescu?! Dacă n'a putut veni singur, să fi incredințat pe ori care jidan ori maghiar neaș dela universitate, ca să-l înlocuiască, și mărturisim sincer că-l primiam în mijlocul nostru cu cea mai mare bucurie și-i dădeam cinstea, pe care numai românul i-o știe da cu adevărat oaspeului său.

Ce intenții a urmărit d. rector și cu el universitatea reg. ungară din Budapesta priu trimite-rea între noi a lui Șeghescu. Nu-l cunoaște pe Șeghescu și nu știe relațiunile acestui lăpădat al neamului cu noi, cu lumea românească cinstită, care nu-și poate murdări mâinile cu argintul lui Iuda? Numai un răspuns am. Magnificența sa d. rector și cu el „alma mater” din Budapesta, care ar trebui să te fie și fiilor noștri muma, iar nu ciamă, a aflat de bine ea, în loc de ospitalitate să ne trateze cu inzulă de a vedea în mijlocul nostru în clipele solemne ale sărbătorii noastre pe samsarul guvernelor maghiare și pe traficantul cu sufletele celor slabi ai noștri, pe de toți bunii și cinstiții români urgisitul Șeghescu. Sau au dorit răuvoitorii noștri ca prin prezența între noi a figurii odioase să provoace scandal și prin asta să-și procure motive pentru realizarea unei vechi dorințe a lor?

În ambele cazuri ținem să protestăm cu cea mai mare indignare împotriva purtării necinstite a universității din Budapesta. Ne-am așteptat ca atunci când le dăm adversarilor toată cinstea cuvenită, să ne răsplătească cu aceeași monetă. Și să o știe atât ei, cât mai vârtos lăpădații neamului nostru că la sărbătorile sufletului românesc, figurile scârboase ale celorce-și vând sufletul și neamul pentru un os de ros n'au ce căuta. Atmosfera curată ce domnește în adunările noastre culturale să nu o tulbure aerul infectat al trădătorilor de neam! Nu putem servi lui Dumnezeu alături de servitorii Mamonului!

NB. Aflu, că însuș Șeghescu s'a imbiat rectorului să-l substituiească la ședința festivă a societății. Crede, că în felul acesta își va putea face nițică reclamă la români. Vezi, dragă Doamne profesor universitar și dlui! Halal de catedra-ți dle Șeghescu. Dar în sfârșit, reclamă nereclamă, pe noi însă se faci bine să ne lași în pace!

Depeșe de felicitare.

Sibiu.

Asociindu-mă și eu cu sufletul la frumoasele serbări jubilarie ale societății academice „Petru Maior” implor binecuvântarea cerului asupra lucră-

rilor ei mănoase în folosul bisericii, al neamului și al patriei.

Mețianu, metropol.

Bistrița.

Dr. Victor Onișor salutând societatea trimițându-vă taxa de membru fondator.

Iugoj.

Impiedecați de a lua parte la frumoasele dvoastre festivități jubilarie, Vă urăm din inimă viață, creșcat, florcat soc. „Petru Maior!”

Dr. Gheorghe Dobrin și soția sa Elena Radulescu.

Caransebeș.

Eșofat de obositourea ședințe ale sinodului, mă simțesc bine, deci cu regret nu pot participa.

Miron, episcop.

Vălenii de Munte.

Vă urez să vă amintiți totdeauna că fecundațiune valoroasă cât cultura, energia și solidaritatea ei, și atât...

Nicolae Iorga.

Șemniț.

Suferind lipsa unei societăți înțelegem fericirea jubilară voastră. În unire cultivați tezaurul moștenit!

Studenții români din Șemniț.

Ghiroca.

Salutăm cu bucurie societatea „Petru Maior” la jubileul de 50 de ani și dorim un centenar de mândrie națională.

Pentru „Revista preoților”, preot Voniga.

Sibiu.

Izvorului de lumină și de însuflețire multă ani!

Onisifor Ghibu.

Sibiu.

Falnic și vrednic de trecutul și numele ei poartă fie viitorul societății.

Focul vestal ardă vecinic pe vatra ei.

Profesor Păcăli.

Blaj.

Vivat, creșcat, florcat.

Ionel Pop.

Viena.

Societatea „Clubul român” neputând fi reprezentată la serbarea jubileului transmise cele mai călduroase felicitări!

Gheorghe Vitencu președinte.

București.

Cu ocazia jubileului de 50 ani de muncă rodnică și frumoasă propășire, Vă rog în numele studenților în medicină să primiți cele mai călduroase felicitări.

Neculai Lupu președ.

București.

Fraților, pentru o societate studențescă înăvărită cum e a noastră, societatea voastră semicentenară e un model și un îndemn. Salutăm societatea jubilară de azi, al cărei trecut se întreține uneori cu însuși trecutul cultural-politic al românilor din Ungaria. Trimitem felicitările noastre frățesti ilustrei societăți, al cărei jubileu are o importanță culturală pentru toți românii și în special pentru întreg corpul studențesc român.

Președintele centrului București.

Blaj.

Urăm a doua jumătate de veac și mai rodnică în rezultate culturale!

Corpul profesoral dela liceu.

Cernăuți.

Serbăm sufletește împreună cu dvoastră jubileul de jumătate de veac al societății „Petru Maior”. Li dorim existență îndelungată iar dvoastre dragoste de muncă spre binele neamului.

„Academia ortodoxă”.

Sibiu.

Ca o școală de creștere a tinerimii române prin credință religioasă și viață morală, prin entuziasm și cultură națională societatea „Petru Maior” să crească și să înflorească.

Dr. Nicolae Bălan.

Satu-nou.

Vă salutăm cu prilejul jubileului, dorind societății progres strălucitor.

Funcționarii dela inst. „Sentinelă”.

Blaj.

Pătrunși și noi de măreția sărbătorii voastre
Vă trimetem pe aceasta cale dragostea și urările
noastre de bine pentru izbânda aceluiaș vis năim-
plinit, pentru care ne străduim și noi.

Soc. „Inocențiu-Micu-Clain.”

București.

Iubite președinte! Delegatul nostru Diaco-
nescu s'a îmbolnăvit și nu mai poate pleca. Regre-
tăm din suflet că n'am aflat mai de vreme, pentru
a fi de față la marea sărbătoare a voastră și a
noastră. Trimiteți o dare de seamă studențească și
disee pentru revista „Studentimea” ce va fi închi-
mă vouă. Salutări și mulțumiri.

Central stad București.

Sibiu.

Felicit societatea jubilară dorindu-i încă multe
decenii de rodnică activitate. Andrei Bărseanu.

Rap. B.

Situația politică

Noul guvern — constituit
Principiile reformei electorale.

Asupra planurilor lui Lukács planează
încă acelaș val de nesiguranță. Se poate
prevede totuș, că noul șef al consiliului nu
va aduce nici o schimbare esențială în pro-
gramul de până acuma, căci membrii ca-
binetului Khuen rămân cu toții în fotoliile lor
de până acuma. Singur portofoliul de finanțe
va fi încredințat unui om nou: secretarului
general Ioan Telesky. Portofoliul de interne
va trece firește în posesiunea șefului de
cabinet. Un nou fond politic ar reclama
oameni noi, ceea ce nu e în cazul lui
Lukács.

Se spune că Lukács are de gând să
împartă pe alegători în proiectul său de re-
formă electorală — în curii și anume așa,
că cei ce pot răspunde unui înalt grad al
censului intelectual ar beneficia de drepturi
mai largi. Un fel de pluralism ascens —
deci. Lukács, într-o declarație lapidară ce
a făcut corespondentului ziarului „Az Est”
a desmintit svonorile aceste, cari au ne-
dumerit mult și cercurile politice democratice,
în primul rând pe Justh și pe aderenții lui.

Măne, marți, Lukács, va începe trata-
tivele cu diferiți bărbați politici din toate
partidele. Imprejurarea că toți miniștrii din
cabinetul Khuen au rămas la locurile lor
a indispus opoziția. Se crede și cu toată
dreptatea, că spiritul reacționar al contelui
Tisza a prezidat și la împrejurarea aceasta.

Lui Lukács i-se profetește o scurtă
lucire pe firmamentul politicii.

Noul cabinet le aduce dar numai croați-
lor: fotoliul croat a fost împlinit cu Geza
Laspovich, fost ministru croat și pe timpul
coalitiei.

Intrebat de corespondenții ziarelor, el
a spus, că Lukács va restabili în curând do-
minanța constituției în Croația. Noul mi-
nistru croat face apel la bunăvoința opiniei
publice ungurești.

Situația se va limpezi în două-trei zile.

Ședința direcțiunii „Solidarității”.

Precum am amintit în nr. trecut al
revistei noastre, — serie „Revista econo-
mică” — joi, în 11 crt., direcțiunea „So-
lidarității” a ținut ședința plenară, în care
s'au discutat și hotărât chestiuni destul de
importante. Despre cele pertractate în a-
ceastă ședință ne ținem de datorință să
raportăm următoarele:

I. Direcțiunea a pertractat singurati-
cele rapoarte, prezentate de revizori relativ
la revizuirile efectuate, și în legătură cu a-
cestea a luat și unele dispozițiuni de fol-
os pentru instituțiile revidate. A pertractat
apoi raportul secretarului — publicat în
nr. trecut al „Revistei Economice” relativ
la revizii și revizori — și a decis ca acest
raport să fie prezentat și proximei adunări
generale. În fine a hotărât să prezinte a-
dunării generale și o propunere, în sensul
căreia taxele de revizuire se vor modifica
astfel încât revizorii să primească de aci
înainte — pentru zilele de lucru la revi-
zuri — câte cor. 30 ca diurnă.

II. S'a ocupat cu chestiunea însoțiri-
lor, chestiune care a provocat însemnate
discuții, la cari au participat toți membrii
direcțiunii. Deoarece însă, cu această che-
stiune de prezent se ocupă și „Asociațiu-
nea”, direcțiunea „Solidarității” a decis să
înainteze comitetului central al „Asociațiu-
nii” un memoriu, în care să-și expună pă-
rerile cu privire la această chestiune im-
portantă.

III. S'a discutat apoi amănunțit situa-
ția financiară din țară și cu aceasta în le-
gătură și starea băncilor noastre. Cu pri-
vire la această chestiune s'a decis să se
comunică concluzele luate tuturor băncilor
asociate, rugându-le să se acomodeze cel
puțin pe viitor acestor concluze. Peste tot
putem spune, că aceste concluze se refer
cu deosebire la acțiunile viitoare.

IV. S'a stabilit raportul către aduna-
rea generală, pe care îl publicăm în nr. ul
de față al „Revistei Economice”. — Ce
privește convocarea adunării și stabilirea
locului unde va avea să se țină această
adunare — s'a lăsat în grija prezidiului.
Probabil însă, că de astădată adunarea se
va ținea în vre-unul din orașele bănățene.

V. S'au pertractat bilanțul pro 1911
și contul profit și pierdere, cari îndată ce
vor fi revidate de comitetul de suprave-
ghiere vor fi date publicității. În fine s'au
discutat diferite chestiuni administrative și
direcțiunea s'a pronunțat asupra cererilor
mai multor bănci de a fi primite ca mem-
brii în însoțire. Ca membri noi au fost ad-
mise următoarele institute: „Ancora” din
Gătaia, „Codrul” din Lupșa și „Secășana”
din Ludoșul-mare. Unele institute vor fi
acceptate numai după o revizie prealabilă,
la care sunt a se supune.

Războiul italo-turc

Știrile sosite mai în urmă din Con-
stantinopol aduc explicarea atacului neaște-
ptat al italienilor în contra Dardanelor.
Acest atac, — după cum se crede la Constan-
tinopol, — sa făcut în urma înțelegerii dintre
Italia și Rusia. Scopul era și este, ca în
momentul ce Turcia închide Dardanelele, —
silită de atacul italienilor, — Rusia se pro-
testeze la Constantinopol, ba se forțeze
chiar deschiderea Dardanelor. La caz că
Turcia s'ar opune acestui unestec Rusia va
declara război Turciei și în chipul acesta
să constrângă pe Turcia, — care nu va
putea lupta în două părți, — se lege pace
cu Italia. Acestea, — se crede la Con-
stantinopol, — sunt motivele atacului ita-
lienilor în contra Dardanelor.

E adevărat că în întreg Balcanul se
sunt deja urmările închiderii Dardanelor.
Atât în porturile rusești cât și în cele ro-
mânești sunt încărcate bucate în preț de
peste un miliard și jumătate, francezii pentru
Marea-Mediterană, însă până la deschiderea
Dardanelor vapoarele nu pot pleca, deci
nu numai comerțul rusesc, ci și a altor
țări suferă din cauza blocării Dardanelor.

Bombardarea Dardanelor.

Constantinopol. — Ministrul de interne turec a
primit următoarea telegramă: Cuirasatele și torpilo-
arele italiene, care au apărut în portul Vathy au
început bombardarea, fără a face vre-o somațiune.
Bombardarea au început asupra cazarmei de asu-
pra căreia fălăiau steagul turec. Vasul turec, Isanie
care se află în port a fost scufundat în urma or-
dinului comandandului. Șrapnele italiene au în-
cendiat arsenalul, grajdul și muzeul de pe insulă.
Doi locitori au fost răniți. După trei ore vasele
italiene au dispărut.

multe vapoare care trebuiau se plece spre Ar-
hipelag și marea Mediterană au rămas în port. Co-
municațiunile cu Arhipelagul și cu coastele Asiei
Mici sunt întrerupte; serviciul poștal se face prin
calea ferată din Anatolia. Italianii au tăiat cablele
din Dardanele care comunica cu insulele Tenedos,
Lemnos și Salonic. După cele ce spun zărele, co-
mandantul turec din Dardanele a sosit aci ieri și
a confirmat că două vase de război italiene au fost
avariate. Zvonul după care câteva vapoare au fost
oprte de a merge spre marea Neagră e fals. Știrea
despre bombardarea orașului Aivali nu se ade-
vereste.

Atena. Un cuirasat și mai multe torpiloare
au sosit în fața orașului Vathy, unde au bombar-
dat cazarma turcească. Un torpilor a intrat apoi în
port și a scufundat un jacht turcesc.

Principele de Samos a trimis pe șeful său de
cabinet să întrebe pe amiralul italian despre sco-
pul bombardării. Amiralul italian a răspuns că în
cazul când steagul turcesc care se găsește pe ca-
zarmă nu va fi scosorât, înainte de ora 9, bombar-
darea va reîncepe.

Bulgaria e gata.

Sofia. — Știrea bombardării a pricinuit aci
o mare mișcare; cercurile politice serioase și cele ofi-
ciale păstrează o atitudine rezervată.

După asigurările persoanelor bine informate,
guvernul bulgar nu se gândește să-și schimbe atitu-
dinea sa neutră și pasivă; dar Bulgaria e gata
pentru orice eventualitate.

Consiliul de miniștri a discutat ieri despre
bombardare. Se asigură că D. Gueșov, a spus ieri
la recepțiunea diplomaților cu Bulgaria ar putea
să păstreze o atitudine expectativă.

Măsuri de apărare.

Berlin. — În portul Smirna sunt așezate mi-

GONDA

Stabiliment de vestminte

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

ne submarine. Vasele vechi sunt așezate la intrarea portului gata de a fi scufundate. În cursul bombardării un cuirasat italian a fost grav avariat, iar altul a suferit avarii din cauza exploziei unei mine submarine.

Dardanelele se vor redeschide.

Constantinopol. — *Se asigură că Poarta, din cauza dificultăților închiderii desăvârșite a a Dardanelelor pentru marina comercială precum și pentru comunicațiunile de tot felul, a hotărât să se asigure redeschiderea strămoarei în două-trei zile.*

Cineva. — Ce deosebire găsești între o flacără și o maimuță?

Păcălă. — Le duci pe amândouă în pădure, și care s'o urca în copac...

Tu știi, mamă, când domnul acesta și-a început declarațiunile, am făcut cum mai povățuit, i-am arătat dinții.

— *Ei și?*

— *Atunci el mi-a zis, că n'a văzut niciodată așa frumoși.*

Cuvântarea

d-lui St. Lambrou, președintele secțiunii București a Ligei Culturale, rostită la mormântul lui Petre Liciu

Fraților!

La moartea lui Petre Liciu, „Liga Culturală” privește cu o nemăsurată durere cum se prevălește unul din cei mai falnici stejari ai ei, și știe că-i va trebui să sâdească mulți alții, că-i va trebui să aștepte timp îndelungat, ca să mai vadă crescut unul ca cel care azi cade sub secura neînduplecată a morții.

Noi, cari am fost alături de Liciu, cari am lucrat cu dânsul ani dearândul în comitetul „Ligei Culturale” știm cu câtă dragoste, cu cât entuziasm privia mișcarea ei și de câtă durere dar trebuie să fim cuprinși azi, când vedem căzând din rândurile noastre, cel mai vrednic purtător al steagului cauzei naționale.

Activitatea lui Liciu la „Liga Culturală” a fost dintre cele mai rodnice, dintre cele mai folosite.

El, a fost poate acela care a recrutat cei mai mulți soldați, a sporit cu sutele membrii „Ligei Culturale” și avea o dorință nemărginită de a vedea tot mărindu-se această familie atât de scumpă tuturor românilor.

Cu ajutorul și concursul lui Liciu, s'a putut înfăptui acele șezători cari au fost un îndemn puternic pentru membrii „Ligei Culturale”.

El a fost, poate, primul care, voind să împărtășească și fraților noștri din țările vecine teatrul românesc, a înfighebat o trupă aleasă de artiști, și trecând din oraș în oraș a făcut să audă și să vadă și ei, cum se joacă în limba neamului lor.

Frații noștri din acele ținuturi, îi vor fi lui Liciu vecinic recunoscători că le-au putut potoli setea de a vedea acolo la căminul lor, teatrul jucat în limba românească.

„Liga Culturală” simte de a ei datorie să încurajeze continuarea operei începute de Liciu, privind această ca ultima lui dorință, ca un omagiu dat numelui său.

Și acum — când ne aducem aminte de tot ce a făcut Liciu la „Liga Culturală”, când ne trec pe dinaintea, rând pe rând, toate faptele lui, și când ne gândim la ceea ce ar fi putut face de aci înainte, dacă moartea prea timpurie nu-l ridică din mijlocul nostru — stăm înmărmuriți în fața soartei cu inima strânsă de durere.

Golul ce lasă Liciu la „Liga Culturală” este mare, și simțim cu toții că perscana, munca, îndemnul și înasfățirea lui cu greu se vor putea înlocui.

De aceea mâhnirea noastră e mai mare, durerea noastră mai nefermărită.

Cu toții dar, să deplângem pierderea acestui scump coleg, acestui bun român, și cu toții să lăsăm să pi-e o lacrimă caldă, o lacrimă plină de iubire pe trupul acelei de care ne despărțim azi pentru totdeauna.

Și dacă în aceste clipe ne mai putem stăpâni jalea noastră, seferința noastră este împărțită de toată suflarea românească și că cu toții putem slăvi numele neprețuitului român Petre Liciu.

Răspunsuri la chestionarul nostru

D-șoara Roza Covrig Nirastău.

1. *Ce citești mai bucuros în „Românul”? —* Articolul prim, „informațiile” lui G. Bogdan Duică, schițele lui dr. H. P. Petrescu, Cronică feminină și toate poeziile.

2. *Ai ocea vre-o dorință? —* Să apară în fiecare număr: Litere — Arte — Științe.

3. *Ce îți lipsește? —* Un roman original, românesc.

4. *Peste tot ce crezi că ar mai trebui?*

Să fie mai bogată partea literară.

Dr. Nicolae Bagin — Sân-Mihai, comit. Torontal.

1. *Foița și bucățile literare le citesc mai bucuros, dacă ating nivelul artistic pofit de orice cunoscător al literaturii.*

2. *Articolele politice încă le citesc bucuros când vin la vreme și dovedesc cunoașterea temeinică a stărilor politice.*

3) *Să se facă o rubrică intitulată „Foișoara copiilor” unde să se publice povești mirante potrivite cu graiul ușor al copiilor noștri.*

4) *Să se pună mai mult pond pe rubrica Litere, Arte, Științe, cari să citesc cu mare bucurie.*

D. Dr. Pascu.

1. *Ce citești mai bucuros? —* Articolul prim, „Litere—Arte—Științe”. „Călătorii” lui Beza, „Informațiile” lui G. Bogdan-Duică, foiletoanele d-ului H. P. Petrescu, poeziile Rozei Covrig!

2. *Ași dori să apară „Românul” cel puțin cu două coale mai bogat.*

3. *Imi lipsește articole semnate de fruntașii partidului!*

5. *Ce ar mai trebui? —* Literatură umoristică, glumeață cel puțin odată la săptămână, în numerii de duminică!

Aviz!

Abonații cărora cu 1 Aprilie le-a expirat abonamentul sunt rugați să binevoiască a-l reînnoi cât de curând, ca să nu fim siliți a sista expedierea regulată a ziarului.

Totodată rugăm și restanțierii să plătească datoriile, deoarece numai așa îi vom putea trimite ziarul pe mai departe. La trimiterea banilor să se comunice pe coupon și numărul de pe adresă.

Administrația ziarului

„ROMÂNUL”

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 Aprilie n. 1912.

Pentru „Luceafărul”.

Asigurăm pe stimații noștri „confrății” dela „Luceafărul” că avertismentul nostru intitulat *Spre orient* s'a scris înainte de ce am fi cunoscut părerile în chestiune ale redactorilor dela revista noastră sibiană. „Luceafărul” sosește la Arad abia *Unia* și rar de tot *dumne* dar *ambăta* nu sosește niciodată. Articolul nostru a fost scris sâmbătă și a fost dictat de cel mai cinstit înier redactorii dela „Luceafărul” știu aceste și dacă știu ce mai tin să-și picure cu fiecare prilej lipsa de bucredință?

„Luceafărul” spune, că ne-am făcut târziu dato Impresia generală cu care au fost primite declarațiile n stre desminte afirmația aceasta.

Congrua preoțimeii din arhidieceza Blajului. „Unirea” anunță că ministrul de culte și instrucțiune, cu data 2 Aprilie 1912 a desemnat congrua preoțimeii arhidiecezane pe semestrul I—1912 în suma de 281.685 cor. 97 fl.

Circularea în chestiune conzistorul i tropolitan a trimis-o fiecărui preot, ca poată ajunge fiecare cât mai curând în sesiunea congruei.

Comunicarea d-lui Iorga la Academia Vineri după amiază d. Iorga a ținut o foarte semnată comunicare la ședința publică a Academiei Române ținută sub prezidenția d-lui Bogdan.

D. N. Iorga a vorbit despre: „Atitudinea Austriei față de Unirea Principatelor Române. D. Iorga a arătat rolul jucat odinioară de cătră Austria în diplomația europeană. Atitudinea Austriei la conferința dela Paris, se datorește conflict care a dat naștere conflictului ruso-turc care rezolvat prin războiul dela Crimeea.

În această vreme chestiunea orientală se vârtea în jurul locurilor sfinte, ocupate de țara ocupatie care a dat loc la numeroase discuții diplomatice.

Austria a inaugurat atunci o nouă politică în Orient, trimițând ca ambasador la Constantinopol pe contele Leydues, care a avut o largă parte în războiul dela Crimeea.

Cu revoluția dela 1848 puterea diplomatică a Austriei în Orient începe a scădea; apoi sub influența lui Meternich, ea inaugurează o nouă politică și insistă pentru proclamarea independenței Greciei.

D. Iorga arată că această politică a Austriei în Orient a avut un mare răsunet în principatele noastre și grație ei s'a ușurat mult sarcina acelor care luptau pentru unirea principatelor.

Damele care fumează. Societatea din București este riguroasă. Ea se consideră că fiind de noblete cea mai veche din America și nu admite ca să i-se strice moravurile prin îmbrăcăminte modă nouă europeană.

Doă dame străine, d-na Bakhmetief, femeia ambasadorului rus la Washington, și d-na Vasiliev, femeia atașatului militar rus, au făcut experiment la hotel Belvedere din Baltimore, unde se duceau la biserica ortodoxă locală.

La cafea de au aprins câte o țigare. Acela de-atăta că să se strângă un public numeros în jurul lor făcând un scandal enorm.

Indată hotelierul alergă la fața locului și rând celor două femei să-și lapede țigările ori poftescă într-o sală specială de fumat. Altfel amenințat să-și piardă clienții. Cele două dame s'au supus dar au trebuit în schimb să părăsească cafeana.

Membrii români în congregația comitatului Torontal sunt următorii: a) *virilisti*: Pantea cală, proprietar în Soracul-mare, baron Geza De

Rog să fiți cu atențiune la prețurile introduse de mine!

Talii de batist 2—3—4—5 cor. talii etamine 5—50—6—50 cor. talii de carton 1—50—3 cor., juupoane de lister 3—4 cor., haine pentru copii 2—3—4 cor., juupoane de clott 2.80—5—7 cor., șapei, pălării și șorțuri pentru copii.

Senzație: cravate pentru domni, foarte potrivite pentru gulere înalte, 1 bucată numai 20 fl. Cămăși pentru bărbați, bismăluțe, cartoane, zefire cu prețuri ieftine. Ghete de pânză pentru copii 1—1.40 fl., pentru dame 1.50—3.40 fl., pentru domni 2.80—3.80 fl., trăsuri pentru copii, mare asortiment de umbrele și ploiere.

Wilhelm Andree, Sibiu—Nagyszeben, Dragonerwache.

a stat în închisoare trei luni, dar prin aceasta a contribuit ca să se aducă o lege pentru protecțiunea tinerelor fete.

La 1890 a fundat cunoscuta „Review of Review“ ce a fost imitată în mai multe țări ca jurnalist. Stead a fost foarte activ și avea excelente relațiuni în lumea politică engleză și internațională.

Iarăși o dovadă de omenie ungurească. Citim în „Unirea“: Suntem nevoiți din nou să dăm cetitorilor noștri o știre tristă, care iarăși este o dovadă de o sălbăticie turanică, nevindecabilă, a poporului unguresc. Se anunță din Bistrița, că înainte de sf. sărbători a Paștilor vre-o douăzeci de feciori, soldați acolo, fiind concediați au voit să meargă acasă. Ajung în gară, își scot toți bilete pentru clasa III., iar când se dă signalul de urcare ei voiesc să urce vagoanele clasei a treia. Dar hop! În prag se ivește un conductor cu mustețile răsucite, cu ochii încruntați, și răcnind cu o sălbăticie aziatică, arată soldaților vagoanele pentru vite. Aceștia se împotrivesc, dar el nu se mișcă din ușă, nu voiește să-i lase acolo și pace! Trenul pornește iar soldații rămân în gară cu inima strânsă de sgârșiturile amarului. Nu se știe însă cum unul din ei se strecură în vagon. Trenul mergea cu o viteză destul de mare, când dând conductorul cu ochii de el se repezi sălbatec la el, îl înfășcă de guler și cât ai clipi soldatul zbură afară pe ușa cupeului, pe pietrele ascuțite. Noroc însă, că n'a ajuns în roatele trenului! Și trenul s'a dus mai departe și cu el călăuzul cu multămirea în suflet....

Inchipuți-vă oameni buni și-apoi judecați! Dar nu-i aceasta cea dintâiu!... Nu de mult v'am mai fost povestit de una; acolo pe un român l'au strâpuns cu baioneta. Ce sălbăticie! Ce ură neîmpăcată!... Dovadă de umanitate și dovadă și de cultură“.

Revoluționarii bulgari omoriți de Jandarmii. În satul Urșea, de lângă Adjarlar, jandarmii voind se aresteze pe niște revoluționari bulgari, aceștia s'au împotrivit, ba au și atacat pe jandarmii turci, la ce jandarmii au ucis pe 5 revoluționari învinuți de a fi pus la cale un atentat cu dinamită. S'a găsit 12 bombe de dinamită la locuințele lor.

Cine a inventat mașina de cusut. Vați gândit vre-odată la inventatorul acestei mașini providențiale în industria casnică și de atâta folos în economia generală?

Născută în 1793 la Arbresle (hône) în Franța, el a murit la 1857 în Amplepins — și sărac...

Era croitor. Conștient de folosul unei mașini care ar scuti lucrul de mână a făcut fel de fel de încercări în acest scop, până când, după patru ani de trudă și cheltuială a micilor lui câștiguri, reuși să breveteze o mașină rudimentară. Cu toate astea s'au găsit unele persoane să-l ajute și să-i facă posibilă instalarea unui atelier la Paris cu vre-o 50 mașini. Mare succes de curiozitate — dar și mare zgomot, protestări din partea lucrătorilor cari vedeau în triumful acei idei o caută puternică de reducere a întrebuintării cusătorilor cu mâna.

Agitațiile au sfârșit prin sfărâmarea mașinelor, prin invadarea atelierului.

Ideea totuși a prins. O vedem azi.

În sfârșit niște oameni de bine cari au răscolot trecutul, au dat peste numele acestui inventator, Barhélemy Thimonnier, și au hotărât să-i sărbătorească amintirea pentru ca să infiltreze acest nume în mintea celor cari trăesc azi din invenția lucrătorului din Arbresle.

Câni contrabandiști. Profesorul Wiltzelkuber, a descris într'o conferință o nouă strategemă a contrabandiștilor. Ei dreseză câni spre a trece frontiera dându-le pe teritoriul austriac o mâncare abundență după ce-i ținuseră flămânzi mai mult timp. După câteva încercări câinii trec frontiera cu o iuteală de glonț. Astfel obișnuți îi acoperă cu o nouă blană de câne de desubtul căreia pun tuton scump, zaharină și alte mărfuri de preț.

Dar nici vameșii nu s'au lăsat mai pe jos. Ei au dresat câni și mai puternici cu miros fin care de îndată ce simt pe vre-un delinquent de specia lor, se iau după el îl prind cu dinții și-l despoaie de avutul lor.

Acești câni acum au început să ghicească și să vâneze și pe contrabandiști.

x Aceia cari morților lor voiesc să le ridice monumente mormântale în semn de iubire, le recomand atelierul de piatrărie alui **Klingenspor Albert** din Mediaș—Medgyes, ori din filialele acestuia, în Brașov—Brassó și

Sibiu—Nagyszoban, el oferă garanță atât pentru calitatea obiectelor și durabilitatea literilor, cât și pentru construirea bazelor pietrilor.

Prețuri moderate.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Parkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

x Înainte de a vă cumpăra dulapuri de gheață să vă interesați despre dulapurile executate în fabrica de dulapuri de gheață a lui **Gindert István**, Budapesta, VI., str. Klapka Nr. 5, unde se capătă dulapurile cele mai moderne și mai bune, cu prețuri foarte ieftine. Catalog de prețuri în limba ungurească, germană ori franceză, cu provocare la ziarul nostru se trimite gratuit.

ECONOMIE

Situația financiară.

Sibiu, 18 aprilie.

Scumpetea și lipsa de bani, ce dominează deja de atâta vreme, continuă a se menține atâta în piața internațională, cât și în piața internă de bani. Băncile mari conducătoare și medii continuă a fi rezervate și fac de pe acum pregătiri pentru toamnă, când după toată probabilitatea situația va ajunge a fi și mai încordată. Afaceri nouă, aproape nu se fac de loc, ci toate băncile reescontătoare pretind plățiri.

N'a provocat o îmbunătățire mai de seamă nici chiar situația mai favorabilă, ce o prezintă ultimele sumare ale băncii împ. germane și a „Băncii Austro-Ungare“, dintre cari aceasta din urmă dispune deja de o rezervă liberă de dare de cor. 73'2 mil., iar circulația de bancnote i-s'a redus cu cor. 79'5 milioane.

Discontul privat a cotat în Berlin $3\frac{7}{8}\%$, în London $3\frac{7}{16}\%$, iar în Paris $3\frac{1}{4}\%$. În Viena $4\frac{1}{2}\%$ — $4\frac{9}{16}\%$, pe când în Budapeste cambii de prima bonitate s'au discontat cu $4\frac{7}{16}\%$, cambii de a doua categorie cu $5\frac{1}{2}\%$ iar cambii de portofoliu dela 6% în sus.

Declarația cambială a celor ce nu știu scrie.

În praxă și mai ales la băncile noastre se întâmplă foarte adeseori, că contractează împrumuturi cambiale oameni, cari nu știu scrie. Cambiile se subscriu în astfel de cazuri de cele mai multe ori prin purtarea mânei s'au se scrie din partea cuiva numele debitorului cu creionul pe cambiu și debitorul apoi trece cu cerneala peste semnele făcute cu creionul, subscriindu-și în modul acesta numele.

Formând într'un caz concret chestie de litigiu validitatea subscrierei făcută în modul amintit, Curia reg. prin decisiunea sa nr. 859/911 dela 21 martie 1912 a enunțat, că subscrierea făcută prin imitarea liniilor scrise pe cambiu cu creionul este a se considera ca declarație cambială făcută cu mâna proprie.

Fondări nouă și urcări de capital în cvartalul I. 1912.

În primul cvartal al anului crt. s'au înființat institute de bani nouă în Budapesta 7 cu capital social de cor. 7.510.000 și în provincie 35, cu capital social de cor. 9.770.000. Dintre institutele în ființă și-au urcat capitalul în capitală 14 cu cor. 52.190.000 și în provincie 165 cu cor. 60.407.200. Societăți industriale și de altă categorie s'au înființat în capitală 28, cu capital de cor. 18.570.000 și în provincie 42 cu capital de cor. 19.135.000. Capitalul l-au urcat 15 societăți industriale din ca-

pitală cu cor. 14.985.000 și 18 din provincie: cor. 4.784.000.

În sumă totală capitalul investit în primul 3 luni ale anului curent în acții nouă se cifrea cu nominal cor. 187.351.200 față de cor. 226.549.800 în 1911, se arată deci față de trecut o redon de circa cor. 40.000.000.

Între băncile din provincie nou înființate gurează și următoarele două bănci românești:

„Măgura“ din Șimleu, cu capital de cor. 100.000 și „Cassa de păstrare“, soc. pe acții, în Șinca-Avea cu capital de cor. 30.000.

Iar între băncile din provincie, cari și-au urcat capitalul în cvartalul I. figează următorii bănci ale noastre:

„Albina“	dela K 300000	la K 600000
„Bihoreana“	dela K 120000	la K 200000
„Comona“	dela K 50000	la K 100000
„Crișana“	dela K 200000	la K 400000
„Orientul“	dela K 53000	la K 100000
„Soimul“, Vașcău	dela K 10000	la K 200000
„Timișana“	dela K 120000	la K 200000
„Vatra“	dela K 200000	la K 400000

Conform acestor date statistice, ce publică după „M. P.“ capitalul investit în acții nouă ale băncilor românești în cvartalul prim al anului curent se urcă la considerabila sumă de cor. 5.227.000.

Bibliografie

A apărut *Revista politică și literară*, anul Nr. 6, cu următorul sumar bogat și variat: An. Ciato: Pace. D. Nanu: De Lincoln de Lethe (Poezie). D. Manu: Arosimii în critică. Dr. Franz Oppenheimer: Statul (Contopirea etnică). Victor Eftimiu: Afrodita. (Poezie). Henric Stahl: Iepurașul (novele). Victor Eftimiu: Zeus. (Poezie). T. Murașan: Cetece. (Poezie). T. Raica: Filologie. T. Murașan: Cornul de postă. (Poezie). P. Papazian: Soarele (Poezie). T. Bohav. (Novelă). T. Murașan: Trez Olăd... (Poezie). R. Patitia: Cum era oastea lui Iancu. Oct. Prie: „O viștoară“ piesă populară în acte. (Fragment). Al. Ciura: Cronică literară (H. Stahl; Dela manevre și alte schițe vesele). G. Todica: Cronică economică. A. C.: Note poezice. După încheierea păcii; Declarațiile d-lui Am. C. Popovici asupra situației noastre politice. Informațiuni. Bibliografie. Redacțional. — Redacția B. (Balázsfalva); apare bilunar; abonamentul pe un an 16 cor. Redactor *Aurel Ciato*.

A apărut: *Laptele* din punct de vedere sanitar de Dumitru Banciu farmacist Sibiu cu următorul cuprins: *Ceva despre bacterii în legătură cu laptele*.

Foia școlastică, nr. 8, anul XIV cu următorul cuprins: Cursuri întregitoare. Învățământul coeducațional. Cum se poate asigura în viitor școala profesională. Analfabetismul. Logodnă etc. ab. 6 cor. pentru România 10 cor. pe an. Redacția B. (Balázsfalva).

A apărut Nr. 2 din revista „Flamura“ (Flamura) cu un cuprins foarte bogat și variat. Abonamentul pe un an pentru străinătate 8 franci pe an. Red. Sec. „Părintele Averchie“ în Karafia (Tarcia). Scrisorile: „Soc. „Părintele Averchie“, Noi (poezie), *Aprin du fu — Medru. Cântec popular, Lina, Căminărmzi (poezie), Atanor (de Leo Tolstoi), Hăd Cărbias (nrmare) Etă laie!* Cronică.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

I. R. Galșa. Ziarul se expediază regulat. Interesați-vă la poșta de acolo că ce e cauza de întârziere și o primiți. Vă rugăm să ne comunicați ce N-re și-ați primit, ca să vi-le trimitem.

Marcu Beldovină, Doloavă. Am primit 14 cor. abonament până la 1 iulie 1912. Ziarul de aici expediază neîntrerupt.

Dr. Nicolae Stanilă, Cârțaș. Am primit 7 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

„Opinca“ revu. de păstr. Gărbău. Poștele cerute noi nu le avem. La „Librăria Tribunei“ se află de vânzare chipul lui Mihai Viteazul la preț de 1 cor. 50 fil.

Redactor responsabil: **Atanastu Hărnăgău.**

De inchiriat.

Este o casă cu etaj, edificiul lateral pe intrarea de 800^mst. în comuna mare: **Mercina** (Merosény Ctt. Krassó). Nimerit loc pentru nepăsători. Oferte la adresa: **Terentius Bugariu** proot militar **Timișoara**.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCAR ROMÂN DIN BUCUREȘTI.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința publică că, Joi 12/25 Aprilie a. e. se vor trage la sorți serisuri funciare rurale, pentru un Capital de lei 2.076,400— în care:

Serisuri 4% à 26-a tragere . Lei 145,400—
Serisuri 5% à 61-a tragere . Lei 1.931,000—

Tragerea la sorți se va face la orele 3 p. m. în ședința publică în localul Societății Strada Colței No. 27.—

DIRECȚIUNEA

Caut

un scriitor român

cu praxă pe lângă condițiuni favorabile. Sunt preferenți cei cari știu serie cu mașina. Condițiunile și praxa a se comunica direct.

Dr. Lucian Georgeviciu,
advocat, Temesrékás.

În cancelaria mea află aplicație imediat un

scriitor cu praxă

în cele advocatiale.

Dr. Nicolae Ionescu,
advocat în Caransebes.

Comis

unul în bransa coloniadelor și unul în bransa manufacturii află aplicație la

„SEVERINEANA”

societ. pe acții în Karansebes.

Caut

un candidat de avocat și un scriitor

care să fie apt și în afacerile cărții funduare, și o femeie, care știe și ortografia maghiară, și care să fie aplicată să scrie și cu mașina și să îngrijească de arhivă.

Posturile se pot ocupa imediat.

Dr. Ștefan Rozvány,
advocat, Marosillye.

Stoboare de sârmă tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vinătoare etc.

KLEIN ISTVÁN,

fabrică pentru împletituri de sârmă,
Szeged, Kelemen utca 4 sz.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

Cele mai frumoase rețele!

Mă furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru ferești de orice mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt
Prospect de prețuri trimit gratis.

Un comis

cu purtare solidă care vorbește toate trei limbile patriei cu cunoștință în bransa ferăriei află imediat aplicație în prăvălia cu mărfuri de băcănie și ferărie a firmei

B. Popovits și Fii
în Hațeg (Hátszeg)

Cancelaria advocatială

a dlui **dr. Emil Babeș**, în Budapesta din 1. Mai va fi mutată la Buda: **I. Kemes utca Nr. 4.** („lângă podul Ferencz József”).

Gustați

Berea **SLEPING-car** din fabrica „Bragadiru”.

H. DURATZO

fost șef. atelierului fotografic Mandy

Atelier fotografic

București, strada Gr. C.
Cantacuzino (România).

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

GHETELE

pentru domni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociației călătorilor aradani”, și se pot procura :: cu prețurile cele mai moderate. ::

Director: IUSTIN OLARIU.

ARAD, Szabadság-tér nr. 14.
(Filiale în PISKI și CERMEIU).

Cadouri de Sărbători

poți afla cu prețuri uimitor de ieftine la firma

Grallert J. és Fia

orologier și bijutier

ARAD, Bulevardul Andrássy 22.

Depozit mare în Brillante, Juvaericele, arginterie și orologe.

VIRÁG és FARAGÓ

FABRICANT DE ARTICLIU pentru INDUSTRIA FERULUI și pentru ECONOMIE

BUDAPESTA, VII., str. Ilka nr. 11. R.

EXECUTĂ OBIECTE DE FER PENTRU FABRICI, GRAJDURI, SUPEREDIFICATE ECONOMICE, FLORĂRII ȘI VERANDE CU PREȚURILE CELE MAI CONVENABILE. — LA CERERE CU PROVOCARE LA ZIARUL „ROMÂNUL”, TRIMET CATALOG DE PREȚURI GRATIS și : : FRANCO : :

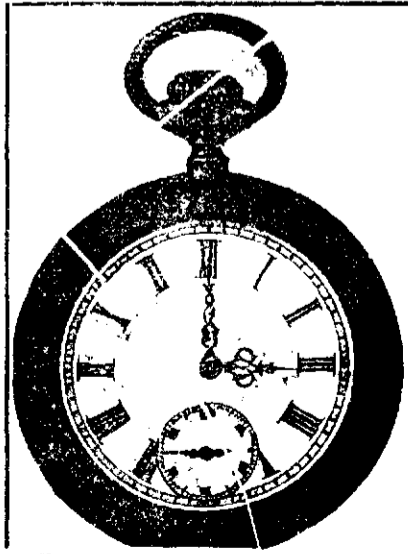
Sztanity György

antreprenor pentru zidiri și pardositor

Arad, piața Kelemen nr. 6.

Primește și pregătește toffelul de lucrări de pardosire, construcția drumurilor, canalizări și orice muncă în bransa aceasta oriunde, cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiunile cele mai convenabile. : : :

Prospecte gratis!

Cele mai bune **orologe**

Cele mai solide și **juvaericele**

cele mai moderne atât pe **bani gata**, cât și în **rate** pe lângă **chezășie de 10 ani** cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

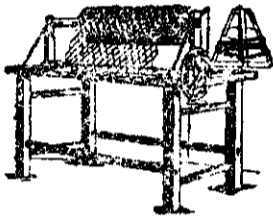
Mészáros Ferenc

fabricant de cimbele.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența intrucât se poate să se facă în limba ungară, germană sau sârbească.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru impletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

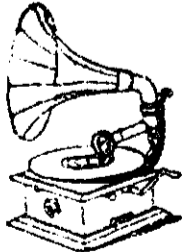
Premiat la 6 expoziții.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

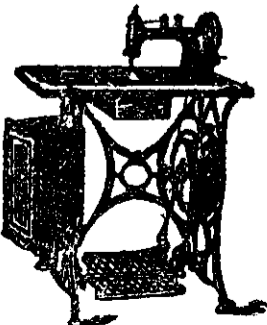
Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comenzi și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Dacă stropеști cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede. La ori-ce brumă poți se stropеști, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămintă și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Réskénpor și Bordoiper. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 93.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și infirmusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricnuite de infierbânțeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 160; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” văpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e erchisă! La comenzi să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se văpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r” apă care face părul blond

Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discreță și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

spirit de gheață

care face să inceteze imediat ori-ce durere de cap, de dinți provenite din răceală, ca de exemplu: junghiuri în coaste și în spate se folosește cu rezultat bun. Iar în contra guturaiului singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fileri, o sticlă mare 1 cor. 20 fileri, 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se expediază.

Se găsește și se poate comanda dela

Szémann Agoston,
farmacist.

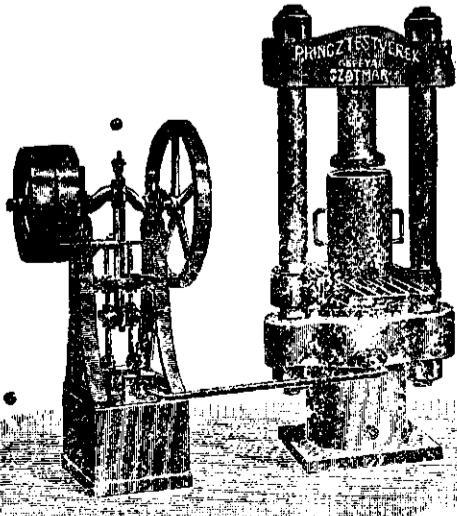
Hatvan, Fő-tér 126. sz.

Se expediază zilnic în toate părțile.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

■ Pregătește peirine și orice mașini ■
■ pentru stors olei, mânate cu apă ■
■ mașini de desghioat, sfărmat ■
■ și prese, pe lângă asia cele mai ■
■ exacte transmisiuni cu ■
■ tractație circumpețială. — ■
■ Instalăm mori pe tain, ■
■ ori cu cilindre. ■

Roze frumoase

distins cu 2 medalii de aur

Pentru încolțirea sigură și înflorire bogată garantăm până la vîntoarea pecturilor.

Pachetele și transportul oriunde gratis! — Prospect mare ilustrat cu instrucțiuni prețiate pentru plantare gratis.

10 bucați trandafiri înalți, de 2 ani, numai nouiți	Cor 20
10 bucați trandafiri înalți, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	16
10 bucați trandafiri — tufe, de 2 ani, numai nouiți	9
10 bucați trandafiri — tufe, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	7
10 bucați trandafiri alergători, cele mai frumoase soiuri	7
10 bucați trandafiri, permanent înfloritori, atârnatoare pentru balcoane de așezat în lădițe, ornamente foarte pompoase pentru ferestri dela cor. 5 până	8
10 bucați chrysantheum, 10 soiuri, mari	4
10 bucați garoafe cezare, soi pompos permanent înfloritor dela cor. 5 până	10
20 bucați garoafe de culoare albă și argintie	5
10 bucați Cactus Dahlia, numai soi nobil	5

Wilk M. Fr. iun. și soțul
CODLEA, (Feketehalom)
 Comitatul Brașov (Brassó megye)
 Trimitem prospect în limba maghiară și germană gratis.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

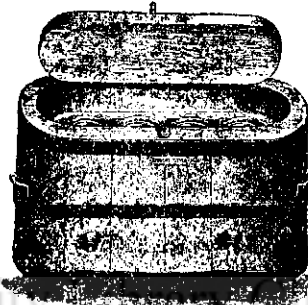
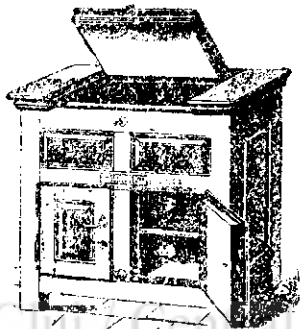
FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen
A R A D.

Dulapuri pentru gheață. Despre excelența dulapurilor mele de gheață se poate oricine convinge deja la prima vedere, drept accia recomand fiecăruia să-mi cerceteze magazinul aflător în Budapesta VI., Terézkör-ut nr. 8, sau fabrica. Deoarece toate fabricatele mele se execută sub conducerea și supraveghierea mea, de aceea ofer cea mai deplină garanță pentru calitatea lor bună. Nu-măroase scrisori de mulțumită dovedesc exactitatea afirmațiunii mele.

Fabrica: IV., str. Klapka nr. 5. Magazinul: VI. Terézkör-ut nr. 8. Budapesta.

Catalog de prețuri în limba ungurească, germană și franceză trimis gratuit.

In atențiunea damelor!

Primul atelier de corsete vieneze

IOSEFINA BINDER

LUGOJ, str. Bonaz nr. 13.

Pregătește pe lângă garanță, după ultima modă corsete dinainte drepte, cari lasă liber stomacul, dar nu exerciază nici o apăsare asupra corpului, cu toate aceste apasă în jos abdomenul.

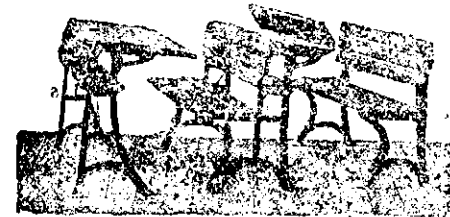
Mare magazin de corsete și legătoare pentru șolduri, legătoare pentru piept și legătoare pentru ținerea dreaptă a corpului.

Atelier pentru pregătirea corsetelor!

Cel mai convenabil atelier din sudul Ungariei.

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite sisteme:

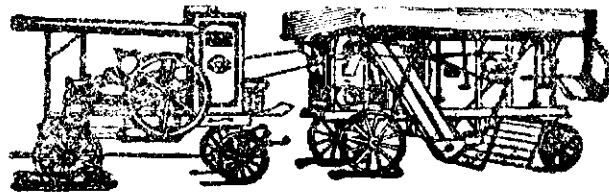
bănci e școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desen și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO“ original.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construiește în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: Timișoara-Iosefin, Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucați funcționează în toată lumea!

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cinci fabrici cu aproape 8000 lucrători și funcționari!

Hotel „Central” în Arad

Hotel de primul rang, vis-à-vis de casa comitatului. Stațiune de tramvai și autobus.

60 odăi moderne pentru oaspeți.

Luminație electrică. Scaldă în casă. Omnibus la toate trenurile. Locul de întâlnire al oaspeților din provincie. Grădină splendidă de iarnă. Cafenea. Prețuri moderate. Bucătărie excelentă. — Cu deosebită stimă:

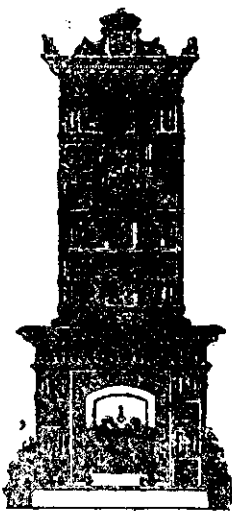
Augustin Csermák.

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

Michail Wagner

fabricant de cuptoare și olar

BESZTERCZE, Ungargasse nr. 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătării; fabricație proprie, pe lângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile.

Comande pentru băi de vană și căptușirea pereților se fac de-asemena din asortimentul depozitului.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fileri; o duzină 4 coroane
80 fileri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL”

ÎNȘOȚIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisköküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la înșoțirea economică

„MUGURUL”
ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste
trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț euent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoi!

**Credit pe ipotecă, pe
cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :**

**HERZOG
SÁNDOR**

A R A D, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăfite în timpul mai nou între omene, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar voiește să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrebuințeze

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce voiesc să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectar“-ul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, scăderilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează contra contipației, a colicei și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor neuroase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

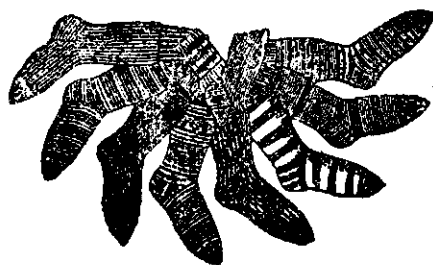
NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, Hídegkut, Vinga, Székesút, Pécska, Torna, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orszálfalva, Merczfalva, Sándorháza, Bogar.s. Szerb-Szl.-Péter, Perjamos, Szemlă, Szárfalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingya, Taucz, Sztatina, Baja, Kaprucza, Brestovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-András, Kis-beckerek, Mehalá, Temesvár.

Păzitivă de Imitații!

Coroții expres „Nectar Dr. Engel“

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 300.0, Esența de vin 150.0, Sirop de micură 100.0, Vin roșu 100.0, Sirop de cireșe 100.0, Sirop de fragi 20.0, Aromă de Veremut 30.0, Anis etc. . . á 100. Aceste se mestecă.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

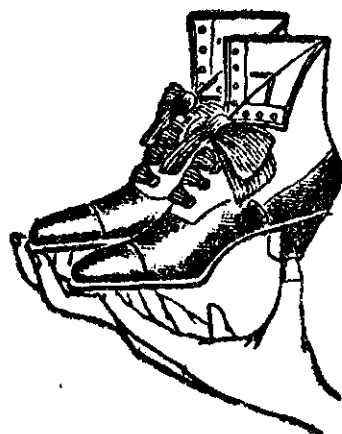
Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comoade și pentru gimnastică.* Mare magazin de *gume* renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

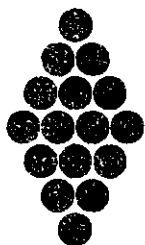

Schimbare de prăvălie!

Aduc la cunoștința on. mei mușterii, că

prăvălia mea de modă :
pentru bărbați și femei :

am mutat-o în strada Weitzer János nr. 8
(lângă poștă). — Rugând binevoitorul sprijin
sunt, cu deosebită stimă:

NÉMETH ISTVÁN.

Atențiune!**Important!****Atențiune!**

Atrag atențiunea

d-lor măsari, măsari de zidiri, și arhitecți asupra
Institutului meu de întreprindere,

intemeiat din nou, în bransa sticlăriei pentru edificii
și portale.

Institutul meu preia și execută orice fel de comande în bransa aceasta, dela renovările cele mai mici până la cele mai mari lucrări la zidiri; pe lângă prețuri extraordinar de moderate, punctualitate și executare specială.

Nrul telefonului urban și din comitat 909.

Rog cereți prospecte de prețuri. La chemare în afaceri de lucrări viu în persoană. Pun mare pond, ca lucrările din provincie să fie punctual executate. Am legături distinse. Deposit mare de totfelul de glajă, (sticlă uiașă), pentru oglinzi și cadre pentru iconi, (rame) din patrie și străinătate : :

Adresa p. telegramme: Fried, megar Arad.

Izvorul cel mai ieftin și mai bun de glajă în table pentru glăjari (sticlari, uieșari) și măsari cari pun și glajă. Rolete de pânză și trestie trimet pe lângă un preț foarte moderat.

Francisc Fried, Arad

strada Grof Apponyi Albert (Boczkó) nr. 15—16.
In casa dlui arhitect Iosif Steiner.

THE VERA

American Shoe

Cele mai perfecte

Cele mai comode

și mai durabile

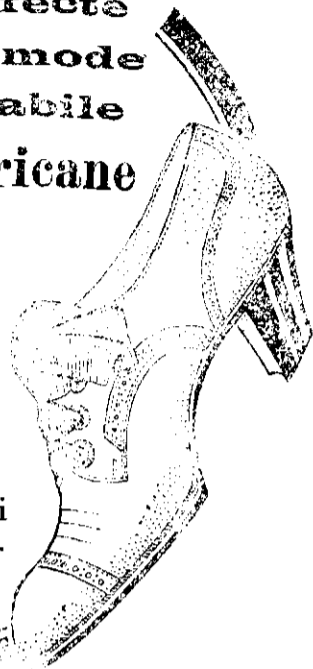
ghete americane

Gesellschaft geschützt.

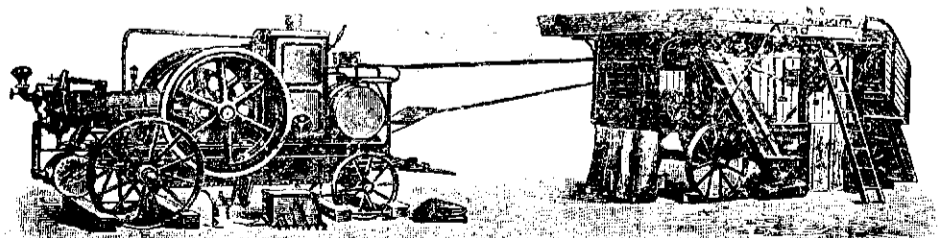
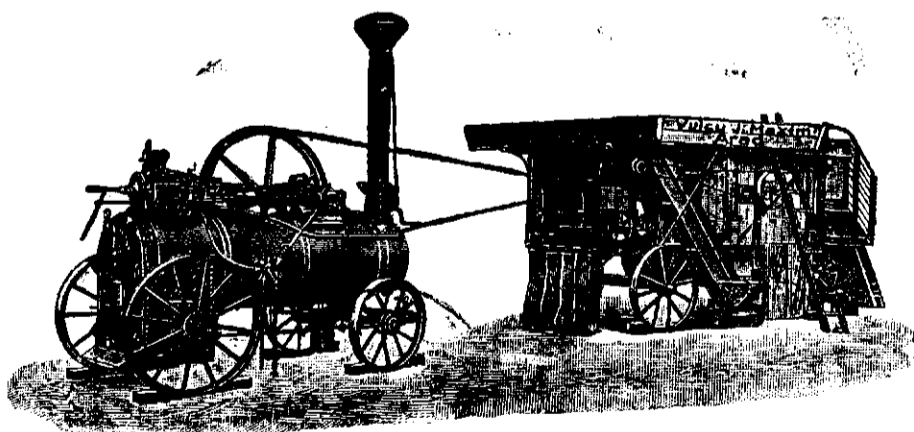

din timpul modern pentru dame, doamni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

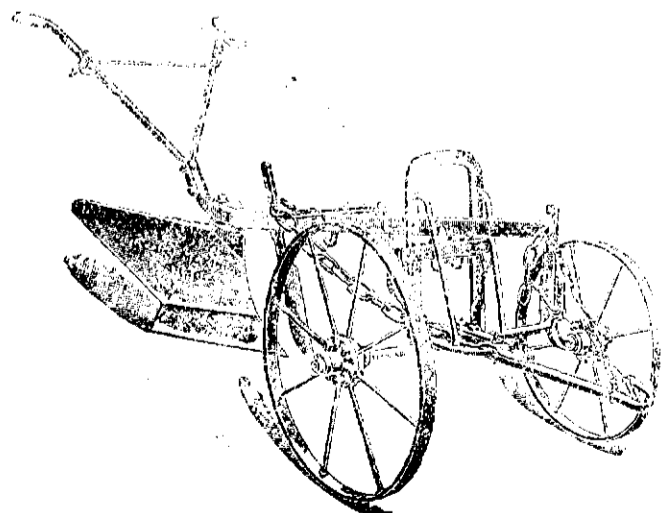
Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S. A.

BUCHSBAUM és T-sa**ARAD. Telefon 442.**

Cereți prospect!

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :**ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.**

Schimbarea locomobilelor de treerat, să unble singure, o cfeptuese in prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscutte cu lant, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestren, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscutte sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare). : : :

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.